

Oglasi, pripisani itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. stedišnice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Čakovnog računa br. 347440. Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Strogom cenzuza podvrgnut, a neobavljaju svi političari. Narodna poslovnica.

Izlazi svakog četvrtka

Netiskani dopisi se ne vraćaju epodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju. Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake, 5 K za otuđ. na godinu ili K 5. — od K. 250 na 1. — pol godine. Izvan carovine više poštarina. Plaća i utičuje se u Pull.

Pojedini broj stoji 10 h. zaostali 20 h. koji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Tiskari J. Krmpotić i dr. (via Slesnja), kamio naša se naslovljavaju sva pisma i pred-

Odgovorni urednik i izdavaatelj Josip Haij. — U nakladi, tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni saradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 8).

Kako to vodi?

Našim čitateljima — su priliječno poznati posljednji događaji u selu Ricmanje — premda smo mi izbjegavali, što bijaše više moguće svako uplitanje u ono zamršeno pitanje, da nam se nekaže bilo s koje strane, da možda bacamo ulje i u tako odviše razpirenom tamo vatru. Ali pitanje Ricmanja nezanimamo samo političku oblast u Kopru, namjestništvo i biskupski ordinarijat u Trstu, ono mora da zanima svakoga Istrana, napose svakoga Slavena Istre.

Tamo se bježe ljuta borba između članova našega naroda — proti silnim i mogućim činbenikom, kao što je biskupski ordinarijat i c. k. namjestništvo u Trstu.

Dok bijahu u Ricmanjih redoviti odnosi, dok je tamošnji narod imao svoga svećenika i dok je vršio mirno i pobožno svoje vjerske dužnosti u svojoj crkvi, dotle se je moglo sa strane mirno motriti pregovore i dogovore, koje su vodile crkvene i svjetske oblasti sa onimi župljani. Ali danas nije više tomu tako.

Tamo je ponajprije pozatvarala svjetska oblast crkve, zvonike i stan dušobrižnika, te onoga sporazumno sa crkvenom oblasti konačno odstranila. Tamo se je proti mirnom i uzorno vladajućem narodu zakročilo oružanom silom, kao da se imade posla sa buntovnicima ili Bog zna kakvim izgrednicima, dočim se je moglo sve ono, što se je provelo po crkvenoj i svjetskoj oblasti — provesti bez jednog oružnika i bez ikakvog napora. Takva nasilna sredstva proti mirnom narodu nisu mogla izazvati drugo, nego li odpor. — sažaljenje napram onim, koji sve to upotrebiše. Drugoga uspjeha ne bijaše. Dapače, moglo bi se slobodno reći, da su, tjerajući lijevu, izljerali vuku.

Kasniji događaji potvrđuju ovu tečnicu.

Crkvena oblast postavila je tamo novoga dušobrižnika, kojega je svjetska oblast uz asistenciju oružane sile ustoličila. Sada imadu Ricmanjci novoga kapelana, otvorene crkve i zvonike, ali crkve su svagdan i blagdan uvijek prazne, a zvonovi pozivlju uzalud župljane na crkvene i vjerske pobožnosti. Oni inače dobri i pobožni župljani drže se daleko crkve, koju su još nedavno toli mnogobrojno posjećivali, nemare za svećenika, dočim su njegova predšastnika najbitajnije susretali. Za ovim i onako učinim uspjehom nisu težile stalno za crkvene ni svjetske oblasti.

A što sada? Hoće li se tjerati jedne i s druge strane mak na stranac? Do toga nebi smjelo doći. Mora netko popustiti. Tko da? — Mi se nemožemo postavljati sudije ni Ricmanjem, a još manje crkvenim oblastim. U običnom životu se, da mudriji popušta. Koji je

u ovom slučaju mudriji? To bi morali znati oni, koji imadu vlast u rukama. Ovako nesmiye ići dalje! One župljane valja prvesti opet u njihovu drevnu crkvu, da vrše opet svoje vjerske dužnosti. To će biti doduše težak posao, ali nije neizvediv. Za to se hoće više susretljivosti i ljubavi, nego li kojekakvih fermana i pušaka, o čemu su se valjda već osvjedočili i sami vladini savjetnici, koji su imali posla u Ricmanju. Osvjedočeni smo, da takovo postupanje, kao ono proti Ricmanjcem, nebi služilo na čast ni samoj Turskoj. Takovimi čini činbenika prosvjetljene države. — i to u 20. stoljeću, još — bacaj se slabu sjenu na upravnu mudrost onih, koji takova šta dozvoljavaju, savjetuju ili potpisuju! Nas je sram pred prosvjetljenim narodima za njihove čine!

Prošle nedjelje bilo je — kako čitamo u „Edinosti“ — u pravoslavnoj crkvi u Trstu preko 300 Ricmanjaca, a u Ricmanjih četa oružnika i o tom neka razmišljaju pozvani za to činbenici.

Za rumunjsku školu!

Naš narod u Istri bježe najžešću borbu — otkad je došao k sebi — za pučku školu, jer znade, da mu nema obstanka ako ostane i nadalje u tmini neznanja ili neukosti. Protivnici njegovi u občinah, u zemaljskom odбору i saboru, u mjestnih i u kotarskih školskih viećih, pa čak i u c. k. zemaljskom školskom vieću nastoje svimi silami, da taj narod ostane i nadalje tup i glup, jer ga je jedino tako moguće i unaprijed voditi za nos.

Kod nas se vodi ljuta borba za ustrojstvo svake naše pučke škole uzprkos jasnomu slovu školskoga zakona i usupor državnim temeljnim zakonom, koji zajedaju svakomu narodu pravo naobrazbe u njegovom materinskom jeziku.

Poznata je žalostna i sramotna činjenica, da imade još danas — na početku XX. vijeka preko 17.000 hrvatske i slovenske djece u Istri, koja neuzivaju blagodat škole. Za taj ogroman broj naše zapuštenne dječice odlučilo je mudro zemaljsko školsko vieće, da će svake godine otvoriti po tri pučke škole, tako da, bude li se držalo toga zaključka, neće imati Hrvati i Slovenci Istre niti danas 50 godina dostatnog broja pučkih škola.

Medjutim ti naši narodni protivnici i neprijatelji prosvjete jesu tako škrti i ukoprsni u osnivanju pučkih škola samo tada, kad se radi o našoj koži, dočim su najsištih rukava kad valja ustrajati talijanske pučke i srednje škole, pa bile te i posve suviše. Primjerja za to imamo na svih stranah naše pokrajine, napose tamo, gdje ustrajaju talijanske škole za hrvatsku i slovensku djecu. Oni se drže strogo načela: ili talijansku školu ili nikakvu!

Jednu iznimku u tom pogledu htjeli bi učiniti u novije doba glede pučke škole u Sušnjevi. Nu ni ta iznimka nebi bila

nama na korist. Tamo hoće naime pod svaku cijenu i proti volji sviju roditelja za školu sposobne djece ustrojiti — rumunjsku školu! Evo zašto.

U Sušnjevi i u okolnih selih stanuju naime ostanci nekadanjih Rumunja, za koje se neznaj pravo kada su se naselili u Istri.

U pučkom popisu od godine 1846. našlo se je tada tih rumunjskih ostanaka 1551, i to u Sušnjevi, Brdu i Grobnjku u političkom kotaru Pazin, te u Zejanah, u političkom kotaru Volosko. Poznati talijanski povjesničar i ljudi naš narodni protivnik Kandler našao ih je oko 10.000. Ali njemu nije šta vjerovali, jer je na sve talijanskimi načelima gledao. Barun Czvernik, istolako naš protivnik, našao je godine 1885. u svemu 2121 rumunjskih stanovnika u Istri. Njemu su čisto rumunjska sela: Sušnjeva, Novigrad, Brdo i Zejana, a potalijunjska: Grobnik, Letaj i Jasenovica. Godine 1890. našlo se je prigodami popisa pučanstva tih rumunjskih ostanaka 476, a po najnovijem popisu od 31. decembra 1900. god. 1511.

Glavna rumunjska sela jesu Sušnjeva i Zejana; stanovnici prvoga poznati su pod nazivom Čiribirci a drugoga pod nazivom Čiči. Ovi posljednji uskolani su u hrvatsku pučku školu u Munaš. Ni jedni ni drugi neće, da ista znadu za svoje rumunjsko porijeklo; oni jedni i drugi priznaju se Hrvati. Rumunjski govore još stariji ili odrasliji, ali tako pokvareno, da se nemože s nekim rumunjskim profesorom ni sporazumiti. Oni se služe među sobom, u obitelji i vani hrvatskim jezikom. Svoju rumunjskiju upotrebu jedino tada, ako si imadu stogod tajnoga pred tuđincem knzati. Djeca im govore izključivo hrvatski. U svojih crkvah nisu čuli nikada drugu riječ do hrvatske.

Za jedan dio tih pohrvaćenih Rumunja, naime za one, koji stanuju u Sušnjevi, htjeli bi naši narodni protivnici sada ustrojiti pučku školu sa rumunjskim naukovnim jezikom. Ali zašto to? Evo za to. Stanovnici sela Sušnjevice mole jur odavna, da im se dade hrvatsku pučku školu, pošto se njihova djeca jedino takovom koristiti mogu, jer nepoznaju drugoga jezika do hrvatskoga. Sve njihove molbe ostale su bezuspješne, jer su nastojale koli školske oblasti, toli zemaljski odbor, da jih predobiju za talijansku pučku školu. Nu oni ostaje čvrsti kod svoje odluke, da neće naime drugo nego hrvatsku školu. Zemaljsko školsko vieće našlo se je usljed toga u neprilici, jer roditelji za školu sposobne djece zahtjevaju hrvatsku pučku školu a zemaljski odbor neđa nego talijansku; ili ako neće ove, neka im bude rumunjska; samo da nije hrvatska.

U to stavi u godini 1900. u zemaljskomu saboru zastupnik Scampicchio predlog, da se upotriebe sva moguća sredstva radi ustrojenja rumunjske pučke škole u Sušnjevi. Predlog je dakako prihvatila talijanska saborska većina, te bi dan nalog zemaljskomu odбору, da poduzme čim prije, shodne korake za provedenje saborskog zaključka.

Zemaljski odbor poveo je potrebite izvide, poslavi na lice mjesta komisiju, sastojću od članova istoga odbora, kotarskog školskog vieća i od zastupnika obćine. Talijanski komesari doživise neočekivano razočaranje. Svi bi roditelji za školu sposobne djece — osim jednoga jedinoga — izjavise na zapisnik, da hoće hrvatsku pučku školu. Što šada? Pučanstvo ono neće nego hrvatsku školu; a zemaljski odbor neđa nego talijansku ili rumunjsku. Drugdje bi se već našlo sredstva, da se slomi prkos zemaljske oblasti, ali kod nas se nesmiye dirati u tankočutnost vladajuće svojće.

C. k. zemaljsko školsko vieće obratilo se nakon rečenih izvida opet na zemaljski odbor pitajući ga za savjet. Ovaj je odgovorio — kako se je samo od njega očekivalo moglo, — da nemože pristati na ustrojstvo pučke škole u Sušnjevi sa drugim naukovnim jezikom do li rumunjskim.

Sada nastaje pitanje koja li će od ovih dvaju oblastih popustiti.

Zemaljsko školsko vieće imade za sebe zakon a zemaljski odbor — kesu. On će se njom poslužiti — kako mu to savjetuje glasilo tršćanskih židova — na prikos zakonu i proti volji onoga pučanstva. Ustrojiti će po svoj prilici posve neodvisno od zemaljskoga školskoga vieća u Sušnjevi pučku školu sa rumunjskim naukovnim jezikom. Za novac ga ne boli glava jer ima školske takse, a za rumunjsku djecu, ako ih ne bude u Sušnjevi — pisati će u Rumunjsku. Jadni porogovnici, kako se razbacuje vaše krvavo zaslužene pare!

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 14. febrara 1903.

Najglavnija stvar, koja se je ovoga tjedna obavila, je konverzija obveznica državnoga duga. Evo da koju o tom najprije obćeno, pak i napose rečem, i da se danas najviše tim zabavim.

Preobraćenje obveznica skupnoga državnoga duga.

Već dulje vremena govori se i čita u novinah o konverziji obligacija skupnoga državnoga duga naše monarhije. Rieč konverzija mogli bi mi prevesti u preobraćenje ili promjenu; obligaciji kaže se hrvatski obveznica. Dakle radi se o preobraćenju ili promjeni obveznica skupnoga državnoga duga.

Da vidimo, o što tu ide: Skupni državni dug naše monarhije je onaj, kojega imade četa naša monarhija, „Austrija“ i „Ugarska“ naprama drugim, bilo skupinam, pokrajinam, obćinam, državom, bilo pojedincem.

Taj dug iznaša je koncem g. 1902. okruglo 5,000,000,000 slovom pet milijarda ili pet tisuć milijuna kruna, za koje je država svoje doba izdala vrednostne papire, obveznice ili obligacije. Na taj dug plaćalo se je do godine 1893. po 5 po sto kamata, ili s drugim riječmi vjerovnici monarhije, posjednici obveznica, dobivali su po pet po sto kamata.

da ih mogu izrabiti u svakoj prigodi. A za školu pomersku Rizzi i družina mare kao za lanjski snijeg, jer je poznato, da gospodujuća klasa nebi već mogla tjerati svog zuluma, kad bi narod šlogod naučio. — Otvorite oči, slepci!

Grede neće d- vide itd. Ova poslo- vica počima inače i uporabja se drugače, nego li ju mi upotrebljujemo. Ovdje, ali držimo ipak, da je na mjestu onako, kako ju mi ovdje upotrebljujemo. Mjestni i iz- vanjski talijanski listovi tuže, se na pre- veliku gorljivost jednog činovnika ovdšnjeg redarstva. Tomu se činovniku predbacuje, da je ovih dana dao pozvati k sebi jednu gospođu u njezinu kćerku. Gospodična — iz odlične obitelji — da je na plesu druživa „Pretas Julia“ nosila bijelo-crveno-zelenu vrpcu (hoje talijanske zastave). To da bi- jnshe posve neuduzno, da se nije nitko na plesu radi toga sablaznio i da se je to do- godilo u privatnom ili zatvorenom društvu.

Taj činovnik da je preslušao tu ne- dužnu gospođicu, radi koje se nije nitko sablaznio na plesu i pustio ju s majkom kući. Ali taj redarstveni činovnik neima na duši samo tu nevinu kćerku odlične obitelji, već se je on grdo ogriješio i na plesu „Legna Nazionale“ tim, što je jednog „maskerini“ skinuo talijansku trobojnicu. Radi toga viču rečeni listovi proti spo- menulom činovniku da bi bilo već jednom doba svršiti s tom gorljivošću, koja nije na mjestu.

Sa zadovoljstvom bilježimo, da smo se ipak jednom našli složni sa našimi ta- lijanjskim drugovi. I mi bo vičemo, da bi bilo već jednom doba svršiti s tom gor- livošću tamo, gdje je netreba i da bi se ju upotrebilo tamo, gdje bi bila umjestna, potrebna i korisna — jer inače moramo zaključiti, da se grede pred nosom neće da vidi, dočim se hježi za trunom.

Pazinski kotar:

Židovska zloba. Glasilo tršćanskih čifuta, govoreći onomadne o rumunjskoj školi, koju bi se imalo ustrojiti u Sušnje- vici (po njegovu: Frascatti!) jadicuje, što su stanovnici onoga mjesta — ne samo čista latinska kry — sami sebe zatajili tim, što su se izjavili za hrvatsku pueku školu. Mi drzovito židovče želi ipak tu svoju „nesretnu braću“ bar djelomično opravdati rad tolika zločina, počinjena na „zajed- ničkom“ im rodu, te baca dio krivnje na mrzke mu slavske popove, koji su pod vjerskim okriljem kazali onim seljakom (čujte, ljudi božji, jer to židov kaže — a on nelaže!): „da car, naš car želi, da on hoće, da bude u Sušnjevici slavska škola; car im je nuduje sporučio da neće plaćati školske takse, niti će ista dopri- nesti za školsku zgradu ako pristanu na slavsku školu. Nebudu li htjeli slavsku školu — sporučio im car — neće imati nikada škole. Budu li pako zahijevali ru- munjsku školu — sporučio im je car — morati će promjeniti vjeru, postati će obrci (židovi) jer da su svi Rumunji ži- dovi“. Tako su eto oni prokleti slavski popovi nasamarili one nesretne seljake u Sušnjevici, te ih pomoću cara predobili za slavsku školu. Koji nevjeroje pako nama, neka pita tršćanskog čifuta, koji nelaže nikada — ako nezine!

Koparski kotar:

Iz Sovinjaka nam pišu: Dne 1. fe- bruara obdržavali smo VI. godišnju skup- štinu Podružnice družbe sv. Cirila i Me- toda u Sovinjaku. Skupština je izpala iznad svakog očekivanja, te da je bila posječena kao jeste nijedna od sele. Dosl- ni rodoljubi i prijatelji čak iz dalekog Sluma, Draguča, Huma, Hradinja, sv. Ivana, Buzeta i Vrha. Mi nemožemo, ina- če da ih ovim putem zahvalimo uskliknuv: „Hvala vam braćo i plaćidruzi!“

U liepo urešenj sobi, na čem ide osobita hvala rodoljubnu Pračanu, otvorio je skupštinu naš stari Ivo Žigante, osloviv

prisutne liepim i zanosnim govorom. Iza toga sledio je izvještaj tajnika i blagajnika, dok se nije konačno preslo na izbor novog odbora, u koji bijahu izabrani:

Predsjednikom: I. Žigante pok. Angjela — Sovinjak. Zamjenikom: Đinko Siročić od Petra — Polje. Tajnikom: Miho Majer iz Majeri — Pračana. Zamjenikom: Josip Vivoda iz Pračane. Blagajnikom: Angjeo Žigante-Ivanov — Sovinjak. Zamjenikom: Antun Černeka iz Sovinjaka kao izaslanike na glavnu godišnju skupštinu družbe sv. Cirila i Metoda na Voloskom izabralo se: gosp. Josipa A. Kraljić u Sovinjaku, te Janka Gregorec iz Buzeta. Podružnica, brojila je u prošlog godini 88 članova, među kojima imade, mimogređice budi re- čeno, i po koje neplođno zrno. Ove godino poskotio je broj članova na 101, pa se nadamo i duboko smo uvjereni, da će naša „Podružnica“ sve bolje i liepše bu- jati i cvasti. Nek Bog dade!

Iza skupštine dalo se staro i mlado u ples, pa se vrtilo sve tamo dok su već trudni satovi sa trbusastog zvonika najav- ljali skorri dani. Sakupilo se te veteri za našu Podružnicu u sama četiri navrata 20 K i 32 h, a darovaše ovako: „Rodoljub“ za jedno izvješće „Ravnateljstva Družbe sv. Cirila i Metoda 6 K, naš „Žan“ iz Buzeta za ples na samu sa kuće go- spodaricom 7 K, „Sokol“ iz Draguča za ples iste vrsti 4 K i 10 h. Na predlog Petra Marijon blagajnika „Podružnica“ u sv. Ivanu, sakupilo se za večeru svircem, a u želudac naše Družbe 3 K i 22 h. Tu svotu odposlalo se je. Družbi sv. Cirila i Metoda sa „dobrom rukom“ u iznosu od 7 K i 50 h, sa članarinom za god. 1902. u iznosu od 24 K i 40 h, te sa svotičkom sakupljenom kod „tresseta“ u rodoljubnoj kući gosp. Ivana Žigante i Silvestra Vitolovića u iznosu od 2 K i 4 h ukupno: 54 K 26 h, odbiv troškove: 1 K 90 h, odposlalo se čistoga: 52 K 36 h.

Darove novo-upisanih članova ubra- jati će se za god. 1903. i odposlati tek iza buduće glavne skupštine.

U subotu, dne 7. februara vjenčao se Josip Žigante, sin našeg rodoljuba Ivana, sa kćerkom „Silvestrićevom“ Katicom Vi- tolović. Za stolom sakupilo se na predlog Angjela Žigante 8 K i 22 h, koju svotu odposlamo „Djačkom pripomoćnom dru- žtvu“ u Pazinu. — Mladencem kličeom gromki „bilo vam sretno!“

Voloski kotar:

Opet koncertna zabava. Hrvatska Čitaonica „Danica“ u Lovranu priredjuje u subotu dne 21. t. mj. zabavu u Hotel „Villa Iris“ u Lovranu. Program zabave sastoji se u pjevanju, tamburanju, predstvom tombole i plesu. — Za mnogobrojni posjet preporučuje se Odbor.

Hrv. pjevačko-tamburaško društvo „Sloga“ u Zameu pozivlje na zabavu sa predstavom i plesom koju priredjuje u Zameu na pustni utorak. Početak točno u 7 i pol sati na večer. Ulazina: za čla- nove 80 h, sa obitelji 1 K 60 h. Za ne- članove 1 K, sa obitelji 2 K. Darovi se primaju sa zahvalnošću.

„Istarska Vlla“ u Kastvu imajuć pod nosom dvie narodne tiskare, dala je tiskati u Zagrebu sledieći poziv: Pust je dole, nâ! „Tucimo po zelee, dokle je gorko“. Ako želite još jednega za „rapu“ zihopat, skotite na pust večer do Kastva va „Narodni dom“, kade će bit Maskarani tanac i još druge stvari, ke te Vas lepo pozahavit. O pol noći pak će bit predstava Plust na Čiverah, sala od plaća i smeha. Uzalutna te plaćat: Gospe i gospodične po 20 soldi; ka ždrogne ča zgora „Bog ju pozivi!“ — Gospoda i gospodičići, pak po 30 soldi; ki badne ča po vrhu, temu lepa hvala! Deca pak moru lepo doma spat, ako ne misle va kute mirovat. Kastav, na mesopuste leta 1903. Pazite, veli Na tanac neće se pustit nijednega, ki ne bude imel sobum orega poziva.

Trst.

Posjet na groblju. U nedjelju dne 15. o. mj. posli su većinom radnici kao uspomena prošlogodišnje žrtve štrajka u velikom mnoštvu na groblje sv. Ane kraj Trsta. Kod obhoda, koji je krenuo iz grada preko sv. Jakova na groblje“ sudjelovalo je oko 10.000 osoba. Za red birnuli su se sami radnici, redarstvo se nije ništa pačalo.

Na groblju prošlo je to mnoštvo na- roda pred okičanim spomenikom, što ga je grad Trst podigao nesretnim žrtvama onih dogođjaja mjeseca februara 1902. Nad grobom govorio je talijanski socijalist Pit- tonia slovenski socijalist Kopač.

Evo imena padših 14. i 15. februara 1902. Bone, Klasič, Glivar, Gioseff, Gre- govič, Ivanič, Lavrentič, Magris, Mayer- Grego, Mrak, Placer i Vidjak. Kako je raz- vidno iz ovih imena većinom je to naša krv. Njihova imena je tršćanski magistrat na spomeniku izopatio po talj. obitaju.

Pozor pred agentl. Tršćanski listovi opominju svoje čitatelje, neka se čuvaju svakojakih agenta, koji obilaze oko ne- ukog ili neupućenog občinstva te mu nu- djuju kojekakve iznemske srečke na pro- daju. Čuvati se valja osobito onih agenata, koji nudjaju srečke raznih amsterdamskih banka, jer su te srečke prosta sieparija. Takovi agenti prevarili su mnoštvo lahko- vjernih osoba svojimi srečkami, koje ne- vriede više nego li komadić papira, dočim su oni od neukih ljudi za nje utjerali sre- brnih kruna. Ti bezsrarni varalice nu- djuju tobožnje srečke, utjeraju prvi ili više obroka te se obvezu u ime tobožnje banke, da će kupcu banka poslati originalnu srečku čim izplate zadnji obrok. Agenti pokupe novac i poberu pete i nedadu se više na svietlo.

Nekojim od tih varalica došlo je re- darstvo u trag te ih je spravilo pod ključ, ali još ih imade, koji tjeraju slobodno svoj nečisti posao, a na te upozorujemo naše občinstvo.

Razne primorske viesti.

Novačenjo u Istri. Ove godine oba- viti će se obično novačenje slediećih dana: U Pazinu dne 9., 10. i 11. marča; u Mo- tovnunu dne 13., 14. i 16. marča; u Po- reču dne 6. i 7. marča; u Lošnju dne 11. i 12. marča; u Bujah dne 2., 3. i 4. marča; u Cresu dne 16. marča; u Krku dne 18. i 20. marča; u Podgradu dne 21. i 23. marča; u Puli dne 23., 24., 27. i 28. marča; u Buzetu dne 17., 18. i 20. marča; u Rovinju dne 30. marča; u La- binu dne 2., 3. i 4. aprila; u Voloskom dne 6., 7. i 8. aprila; u Kopru dne 22., 23., 24., 25. i 27. aprila; u Piranu dne 29. i 30. aprila.

Razni prinosi.

Podružnici družbe sv. Cirila i Metoda u Puli, darovaše preko njezinoga blagajnika:

Don Angjeo Buzolič, župopravitelj valturski, sakupio na piru Marije Lorenzin Grigne sa Josipom Lugar Ivanovim dne 11. t. m. u Medulinu K 21.46. Čast sabir- ratelju i darovateljima!

Književne viesti.

Dr. Mariljan Derentčin: „Evolucija političkih ideja“. (Preštampana iz smotre „Hrvatska Misao“ g. 1902). Cijena je 60 fi- lira, poštom 65 filira. Dobiva se u svima knjižarama i kod gosp. Mile Maravića, ti- skara i litografa u Zagrebu.

Poziv na predplatu. Koncem te- kućeg mjeseca veljače, ili najkasnije prvih dana budućeg mjeseca ožujka, počet će iz- laziti u Trstu tjednik „Tršćanski Lloyd“, i to svake subote.

„Tršćanski Lloyd“ havit će se izklju- čivo sa narodnom ekonomijom. Donosit će članke i viesti o trgovini, industriji, trgovačkoj mornarici, brodogradnji, osje- garanju, novčarsstvu, prometu, burzi, ribar-

stvu i -- po mogućnosti — o sveobćoj ratnoj mornarskoj struci.

Ima već nekoliko godina, što se širom svijeta i u svih pravich narodnog gospo- darstva opaža neko grozničavije i neumor- nije trzanje i intenzivnije naguganje. Raz- vilitje trgovine i obrta sve se više postruje. Novi duh trgovački osvježuje narode i dru- štvene odnošaje. Sve se žure. A ko je brži, taj je bolji i sretniji. Za to i mi moramo, da se maknemo. I u naših trgovačkih i obrtnih radovih i težnjah mora da plane živja sila, jača radnja. Koracimo i mi uz- poreda sa velikim trgovačkim svietom. Uz- radimo i mi, ko što rade jači i veći od nas narodi. Moderna i napredna znanost u trgovini i obrtu ne pita, kako se zoveš. Ona hoće da zna, što znaš i što možeš. U trgovini i obrtu jači je i napredniji onaj koji mudro, dosljedno i neumorno radi. A radišu i Bog pomaže. Jer njegova je i sadašnjost i budućnost. Za prošlost u tr- govini ništa se neda.

Što je bilo, bilo je. Treba gledat i nastojat oko onog, što jest i što će biti.

Svi veliki i napredni narodi imadu već pođavina svoja savršena stručna gla- sila za narodno gospodarstvo. U Hrvata, Slovenaca, Srba i Bugara još se krzma. Za to eto hoćemo, da izpunimo tu praz- ninu, da u ovom eminentno trgovačkom gradu Trstu, u ovom na obalah Jadrans- skoga mora postojećem velikom emporiju trgovine i morske plovitbe, gdje se trgo- vački sviet žuri i trsi, gdje je sve rad i novac, gdje se znađe, što vriedi englezki „time is money“, izadjemo i tiskamo dobar i modernom trgovačkom duhu našeg vre- mana odgovarajući tjednik „Tršćanski Lloyd“.

Bit će naša briga da s vremenom do- nesemo i članke o trgovačkom, industri- jalncim i pomorskom pravu. Tiem ćemo doprinieti po koje zrnce k sbirci moderne legialacije i jurisprudencije.

Preporučamo svim trgovačkim i obrt- ničkimi komorama, svim trgovačkim uti- listima, srednjim učilistima, svim bankama, štedionicama, novčanim zadrugama, in- dustrijalnim zavodima, gradskim zastupstvima čitaonicama, knjižnicama, svratištima, ka- vanama, i u obće, svim trgovcima, obrt- nicima, velikim industrijalcima, pomorskim kapetanima i mašinistima, pomorskomu osoblju i momčadi trgovačke i ratne mor- narice, učenicima svih gimnazija, realka i trgovačkih škola i zaroda, kao i sventi- listnim slušateljima, jednom rietci, svakoj prsvjetlenoj osobi, da se oko našeg tje- dnika zainteresuju i na nj što prije pred- plate. Svaki će čovjek bez razlike stališa naći u njem zdrave pouke i osobne ko- risti.

Za Austro-Ugarsku iznosit će godišnja predplata K 12.— a polugodišnja K 7.—.

Za sve evropejske države, za Ameriku, Afriku, Australiju i Aziju primaju se samo godišnje predplate u iznosu od 20 franka u zlatu.

Predplate i sve druge novčane po- šiljke, kno i listovi i dopisi neka se šalju g. Fr. Kućiniću u Trst, Via del Teatro, 1., „Terpestium“, Scala IV, I. kat (bur- zovna palača).

Politički pregled.

U Puli, dne 18. februara 1903.

Austro-Ugarska.

O česko-njemačkih konferencijah neima više ni sluha ni duha. Ministar-predsjednik neima više volje ili nade na kakav uspjeh, pak je za sada napustio svaki pokus o izmirenju Čeha i Niemaca. Česi uvidješe, da ih vlada želi zavesti na taunak led, gdje bi postali plienom njemačke nezadistosti. Radi toga okrenuše vladi ledja na vrijeme, postaviv njoj takve zahtjeve, koji bijahu u očitoj opreci sa njemačkimi zahtjevii. Usljed toga digoše Niemci nos izjaviv mi- nistru Koerberu, da se oni nemogu poga-

da ih mogu izrabiti u svakoj prigodi. A za školu pomersku Rizzi i družina mare kao za lanjski snijeg, jer je poznato, da gospodjuška klika nebi već mogla tjerati svog zulumca, kad bi narod stogod naučio. — Otvorite oči, sljepci!

Grede neće da vide itd. Ova poslovića počima inače i uprablja se drugače, nego li ju mi upotrebljujemo ovdje, ali držimo ipak, da je na mjestu onako, kako ju, mi ovdje upotrebljujemo. Mjestni i izvanjski talijanski listovi tuže se na preveliku gorljivost jednog činovnika ovdajšnjeg redarstva. Tomu se činovniku predbacuju, da je ovih dana dao pozvati k sebi jednu gospodju i njezinu kćerku. Gospodična — iz odlične obitelji — da je na plesu družtu „Pretas Julia“ nosila bijelo-crveno-zelenu vrpču (boje talijanske zastave). To da bijaše posve nedužno, da se nije nitko na plesu radi toga sablaznio i da se je to dogodilo u privatnom ili zatvorenom družtu.

Taj činovnik da je preslušao tu nedužnu gospodjicu, radi koje se nije nitko sablaznio na plesu i pustio ju s majkom kući. Ali taj redarstveni činovnik neima na duši samo tu nevinu kćerku odlične obitelji, već se je on grdo ogriješio i na plesu „Lega Nazionale“ tim, što je jednoj „maskerini“ skinovali talijansku trobojnicu. Radi toga viču rečeni listovski proli spomenatom činovniku da bi bilo već jednom doba svršiti s tom gorljivošću, koja nije na mjestu.

Sa zadovoljstvom bilježimo, da smo se ipak jednom našli složni sa našimi talijanskim drugovi. I mi bo vićemo, da bi bilo već jednom doba svršiti s tom gorljivošću tamo, gdje je netreba i da bi se ju upotrebilo tamo, gdje bi bila umjestna, potrebna i korisna — jer inače moramo zaključiti, da se grede pred nosom neće da vidi, dočim se bježi za trnom.

Pazinski kotar:

Židovska zloba. Glasilo tršćanskih učita, govoreći onomadno o rumunjskoj školi, koju bi se imalo ustrojiti u Sušnjevići (po njegovu: Frascati!) jadijuke, to su stanovnici onoga mjesta — ne samo čista latinska krv — sami sebe zatajili tim, što su se izjavili za hrvatsku pučku školu. Ali drozivot židovce želi ipak tu svoju „nesretnu braću“ bar djelomice opravdati rad tolika zločina, počinjena na „zajedničkom“ im rodu, te baca dio krivnje na mrzku mu slavsku popovu, koji su pod vjerskim okriljem kazali onim seljakom (čujte, ljudi božji, jer to židov kaže — a on nelaze!): „da car, baš car želi, da on hoće, da bude u Sušnjevići slavska škola; car im je nadalje sporučio da neće plaćati školske takse, niti će ista doprijeti za školsku zgradu ako pristanu na slavsku školu. Nebudu li htjeli slavsku školu — sporučio im car — neće imati nikada škole. Budu li pako zahitjivali rumunjsku školu — sporučio im je car — morati će proujeniti vjeru, postati će ebrei (židovi) jer da su svi Rumunji židovi.“ Tako su eto oni prokletki slavski popovi nasamarili one nesretne seljake u Sušnjevići, te ih pomoćju cara predobili za slavsku školu. Koji nevjericu pako nama, neka pita tršćanskog čifuta, koji nelaze nikada — ako nezine!

Koparski kotar:

Iz Sovinjaka nam pišu: Dne 1. februara održavali smo VI. godišnju skupštinu Podružnice družbe sv. Cirila i Metoda u Sovinjaku. Skupština je izpala iznad svakog očekivanja, te da je bila posjećena kao jošte nijedna do sele. Dostli su rodoljublji i prijateljštva izdalekog Stuma, Draguča, Huma, Hradinja, sv. Ivana, Buzeta i Vrka. Mi nemožemo, inače da im ovim putem zahvalimo usklikom: „Hvala vam braćo i plaćidruzi!“ U lepo urešenoj sobi, na čem ide osobita hvala rodoljubnu Pračanu, otvorio je skupštinu naš stari Ivo Žigante, ostoviv

prisutne liepim i zanosnim govorom. Iza toga sledio je izvještaj tajnika i blagajnika, dok se nije konačno prešlo na izbor novog odbora, u koji bijahu izabrani:

Predsjednikom: I. Žigante pok. Angjela — Sovinjak. Zamjenikom: Dinko Siročić od Petra — Polje. Tajnikom: Miho Majer iz Majeri — Pračana. Zamjenikom: Josip Vivotda iz Pračane. Blagajnikom: Angjelo Žigante-Ivanov — Sovinjak. Zamjenikom: Antun Černek iz Sovinjaka kao izaslanike na glavnu godišnju skupštinu družbe sv. Cirila i Metoda na Voloskom izabrano se: gosp. Josipa A. Kraljić u Sovinjaku, te Janka Gregorec iz Bazeta. Podružnica brojila je u prošloj godini 88 članova, med kojima imade, mimogredce budi rečeno, i po koje neplodno zrno. Ove godine poskočilo je broj članova na 101, pa se nadamo i duboko smo uvjereni, da će naša „Podružnica“ sve bolje i ljepše bujati i cvasti. Nek Bog dade!

Iza skupštine dalo se staro i mlado u ples, pa se vrtilo sve tamo dok su već trudni satovi sa trbušastog zvonika najavljivali skorri dani. Sakupilo se te večeri za našu Podružnicu u sama četiri navrata 20 K i 32 h, a darovaše ovako: „Rodoljub“ za jedno izvješće „Ravnateljstva Družbe sv. Cirila i Metoda 6 K, naš „Žan“ iz Buzeta za ples na samu sa kuće gospodariom 7 K, „Sokol“ iz Draguča za ples ista vrsti 4 K i 10 h. Na predlog Petra Marijon blagajnika „Podružnice“ u sv. Ivanu, sakupilo se za večeru svircem, a u želudac naše Družbe 3 K i 22 h. Tu svotu odposlalo se je Družbi sv. Cirila i Metoda sa „dobrom rukom“ u iznosu od 7 K i 50 h, sa članarinom za god. 1902. u iznosu od 24 K i 40 h, te sa svoticom sakupljenom kod „tršćanin“ u rodoljubnoj kući gosp. Ivana Žigante i Silvestra Vitolovića u iznosu od 2 K i 4 h ukupno: 54 K 26 h, odbiv troškove: 1 K 90 h, odposlalo se čistoga: 52 K 36 h.

Darove novo-upisanih članova ubrajati će se za god. 1903. i odposlati tek iza buduće glavne skupštine.

U subotu, dne 7. februara vjenčao se Josip Žigante, sin našeg rodoljuba Ivana, sa kćerkom „Silvestrievom“ Katicom Vitolović. Za stolom sakupilo se na predlog Angjela Žigante 8 K i 22 h, koju svotu odposlamo „Dječkom pripomoćnom družtvu“ u Pazinu. — Mladencem kličemo gromki „bilo vam sretno!“

Voloski kotar:

Opet koncertna zabava. Hrvatska Čitaonica „Danica“ u Lovranu priredjuje u subotu dne 21. t. mj. zabavu u Hotel „Villa Iris“ u Lovranu. Program zabave sastoji u pjevanju, tamburaanju, predstavom tombole i plesu. — Za mnogobrojni posjet preporučuje se Odbor.

Hrv. pjevačko-tamburaško društvo „Sloga“ u Zametu pozivlje na zabavu sa predstavom i plesom koji priredjuje u Zametu na pustni utok. Početak točno u 7 i pol sati na večer. Ulaznica: za članove 80 h, sa obitelji 1 K 60 h. Za nečlanove 1 K, sa obitelji 2 K. Darovi se primaju sa zahvalnošću.

„Istarska Vila“ u Kastvu imajuć pod nosom dvie narodne tiskare, dala je tiskati u Zagrebu sledieći poziv: Pust je dole, na! „Tucimo po železe, dokle je gorko.“ Ako želite još jednega za „rep“ zihopat, skočite na pust večer do Kastva va „Narodni dom“, kade će bit Maskarantanc i još drugih stvari, ke te Vas lepo pozabavit. O pol noći pak će bit predstava Pust na Čiverah, sala od plaća i smeha. Ulaznicu te plaćat: Gospe i gospodične po 20 soldi; ka ždrgne ča zgora „Bog ju pozivi!“ — Gospoda i gospodići, pak po 30 soldi; ki badne ča po vrhu, temu lepa hvala! Deca pak moru lepo doma spat, ako ne misle va kute mirovat. Kastav, na mesopuste leta 1903. Pazite, ve! Na tanac neće se pustit nijednega, ki ne bude imel sobum ovega poziva.

Trst.

Posjet na groblju. U nedjelju dne 15. o. mj. pošli su većinom radnici kao uspomena proslodidnaje žrtve štrajka u velikom množtvu na groblje sv. Ane kraj Trsta. Kod obhoda, koji je krenuo iz grada preko sv. Jakova na groblje „sudjelovalo je oko 10.000 osoba. Za red brinuli su se sami radnici, redarstvo se nije ništa pačalo.

Na groblju prošio je to množtvo naroda pred okidenim spomenikom, što ga je grad Trst podigao nesretnim žrtvama onih dogodjaja mjeseca februara 1902. Nad grobom govorio je talijanski socijalist Pittonia slovenski socijalist Kopač.

Evo imena paših 14. i 15. februara 1902. Bone, Klansić, Glivar, Gioseff, Gregović, Ivančić, Lavrenčić, Magris, Mayer-Grego, Mrak, Placer i Vidjak. Kako je razvidno iz ovih imena većinom je to naša krv. Njihova imena je tršćanski magistrat na spomeniku izopaočio po talij. običaju.

Pozor pred agenti. Tršćanski listovi opominju svoje čitatelje, neka se čuvaju svakojakih agenata, koji obilaze oko neukog ili neupućenog občinstva te mu nudjuju kojekakve inozemske srečke na prodaju. Čuvati se valja osobito onih agenata, koji nudjaju srečke raznih amsterdamskih banka, jer su te srečke prosta šleparija. Takovi agenti prevarili su množtvo lakovjernih osoba svojimi srečkama, koje nevrjede više nego li komadić papira, dočim su oni od nekih ljudi za nje utjerali srebrnih kruna. Ti bezsranni varalice nudjaju tobožnje srečke, utjeraju prvi ili više obroka te se obvezu u ime tobožnje lunka, da će kupa banka poslati originalnu srečku čim izplate zadnji obrok. Agenti pokupu novac i poberu pete i nedadu se više na sviello.

Nekojim od tih varalica došlo je redarstvo u trag te ih je spravilo pod kljče, ali još ih imade, koji tjeraju slobodno svoj nečisti posao, a na te upozorujemo naše občinstvo.

Razne primorske viesti.

Novčanje u Istr. Ove godine obavili će se obično novačenje slediećih dana: U Pazinu dne 9., 10. i 11. narča; u Motovunu dne 13., 14. i 16. marča; u Požeju dne 6. i 7. marča; u Lošinj dne 11. i 12. marča; u Bujali dne 2., 3. i 4. marča; u Cresu dne 16. marča; u Krku dne 18. i 20. marča; u Podgradu dne 21. i 23. marča; u Pulji dne 23., 24., 27. i 28. marča; u Buzetu dne 17., 18. i 20. marča; u Rovinju dne 30. marča; u Labinu dne 2., 3. i 4. aprila; u Voloskom dne 6., 7. i 8. aprila; u Kopru dne 22., 23., 24., 25. i 27. aprila; u Piranu dne 29. i 30. aprila.

Razni prinosi.

Podružnici družbe sv. Cirila i Metoda u Puli, darovaše preko njezinoga blagajnika:

Don Angelo Buzolici, župeupravitelj valterski, sakupio na piri Marije Lorenzin Grgine s Josipom Lugar Ivanovim dne 11. t. m. u Medulinu K 21.48. Čast sabiratelj i darovateljima!

Književne viesti.

Dr. Marjan Deročina: „Evolucija političkih ideja“. (Prestampana iz smotre „Hrvatska Misao“ 9. 1902). Cijena je 60 filira, poštom 65 filira. Dobiva se u svima knjižarama i kod gosp. Mile Maravića, tiskara i litografa u Zagrebu.

Poziv na predplatu. Koncem tekućeg mjeseca veljače, ili najkasnije prvih dana budućeg mjeseca ožujka, počel će izlaziti u Trstu tjednik „Tršćanski Lloyd“, i to svake subote.

„Tršćanski Lloyd“ havit će se izključivo sa narodnom ekonomijom. Donosit će članke i viesti o trgovini, industriji, trgovačkoj mornarici, brodogradnji, osjeganju, novčarstvu, prometu, burzi, ribar-

stvu i — po mogućnosti — o sveobhoj ratnoj mornarskoj struci.

Ima već nekoliko godina, što se širom svijeta i u svih pravcih narodnog gospodarstva opaža neko grozničavije i neumornije trzanje i intenzivnije naganjanje. Razvitak trgovine i obrta sve se više pooštruje. Novi duh trgovački osvještje narode i društvene odnošaje. Sve se žure. A ko je brži, taj je bolji i sretniji. Za to i mi moramo, da se maknemo. I u naših trgovačkih i obrtnih radovih i težnjah mora da plane živja sila, jača radnja. Koracimo i mi usporedno sa velikim trgovačkim svietom. Uzradimo i mi, ko što rade jači i veći od naš narodi. Moderna i napredna znanost u trgovini i obrtu ne pita, kako se zoveš. Ona hoće da zna, što znaš i što možeš. U trgovini i obrtu jači je i napredniji onaj koji mudro, dosljedno i neumorno radi. A radišu i Bog pomaže. Jer njegova je i sadašnjost i budućnost. Za prošlost u trgovini ništa se nedu.

Što je bilo, bilo je. Treba gledat i nastojati oko onog, što jest i što će biti.

Svi veliki i napredni narodi imadu već podavana svoja savršena stručna glasila za narodno gospodarstvo. U Hrvata, Slovenaca, Srba i Bugara još se krmza. Za to eto hoćemo, da izpunimo tu prazninu, da u ovom eminentno trgovačkom gradu Trstu, u ovom na obalah Jadranskoga mora postojećem velikom emporiju trgovine i morske plovitbe, gdje se trgovački sviet žuri i trsi, gdje je sve rad i novac, gdje se znade, što vriedi englezki „time is money“, izdajemo i tiskamo dobar i modernom trgovačkom dohu našeg vremena odgovarajući tjednik „Tršćanski Lloyd“.

Bit će naša brigda da s vremenom donesemo i članke o trgovačkom, industrijalnim i pomorskom pravu. Tjem ćemo doprinieći po koje zrnce k sbirci moderne legislacije i jurisprudencije.

Preporučamo svim trgovačkim i obrtničkim komorama, svim trgovačkim učilištima, srednjim učilištima, svim bankama, štedionicama, novčanim zadrugama, industrijalnim zavodima, gradskim zastupstvima čitaonicama, knjižnicama, svratištima, kavanama, i u obće, svim trgovcima, obrtnicima, velikim industrijalcima, pomorskim kapetanima i mašinistima, pomorskomu osoblju i momčadi trgovačke i ratne mornarice, učenicima svih gimnazija, realka i trgovačkih škola i zavoda, kao i sveučilištnim slušateljima, jednom riedi, svakoj prosvjellenoj osobi, da se oko našeg tjednika zainteresuju i na nj što prije predplate. Svaki će čovjek bez razlike stališa naći u njem zdrave pouke i osobne koristi.

Za Austro-Ugarsku iznosit će godišnja predplata K 12.— a polugodišnja K 7.—

Za sve evropske države, za Ameriku, Afriku, Australiju i Aziju primaju se samo godišnje predplate u iznosu od 20 franka u zlatu.

Predplate i sve druge novčane pošiljke, kao i listovi i dopisi neka se šalju g. Fr. Kučiniću u Trst, Via del Teatro, 1., „Tergesteum“, Scala IV, I. kat (burzovna palača).

Politički pregled.

U Puli, dne 18. februara 1903.
Austro-Ugarska.

O česko-njemačkih konferencijah neima više ni sluha ni duha. Ministar-predsjednik neima više volje ili nade na kakav uspjeh, pak je za sada napustio svaki pokus o izmirenju Čeha i Niemaca. Česi uvidješe, da ih vlada želi zavesti na tanak led, gdje bi postali plienom njemačke nezasitnosti. Radi toga okrenuše vladi ledja na vrijeme, postaviv njoj takve zahtjeve, koji bijahu u očitoj oprieci sa njemačkim zahtjevima. Usljed toga digoše Niemci nos izjaviv ministru Koerberu, da se oni nemogu poga-

djati sa Češima na temelju njihovih predloga. Uzalud bijahu sva nagovaranja dra. Koerber; neka bi vodili i nadalje pregovore. Iz obzira na spomenute predloge. Oni ostanu pako tvrdokorni i prekinuše svako daljnje dogovaranje.

Poljski klub razpravljao je u zadnjoj sjednici o osnovi vojnoga zakona. Bilo bi suviše izricati, kako je klub zaključio poduprijeti svimi silami vojnu osnovu, kojom se narodom Austrije naprtuju novi porezi u krvi i u novcu. Poljaci će dobiti za svoje glasove stalno odstupu od vlade, pa ih neće boljeti glava, što trpe radi njih ostali narodi ove pole monarhije.

Odaslanici južnih Slavena u odboru, koji pretresa vojnu osnovu, izjavili, da će glasovati proti osnovi, te su također održali svoju rječ. Ti odaslanici jesu zastupnici Ploj i Pogačnik. To odlučno postupanje naših zastupnika osupnulo je ministra-predsjednika, koji je mislio, da su naši zastupnici u Beču jedino radi toga, da nam glasuju sve što treba, a mi da na jugu izdišemo pod nesretnim njegovim sustavom. Doprav za izjavu naših zastupnika, poslao je Koerber svoga pouzdanika, odjeljnoga predstojnika grofa Pacea, koji je uzalud nastajao nagovoriti naše zastupnike, da odustanu od svoje opozicije proti vladinoj osnovi. Taj odaslanik zagrozio se je rečenim zastupnikom teškim posljedicama, budu li u istinu glasovali proti osnovi, ali oni se ne prestrašile njegovih groznjia i glasovaše kako im je savjest nalagala.

Mi još neznamo, u čemu sastoje te groznje odaslanika ministra-predsjednika, ali možemo naslućivati o tomu, čim se je zagrozio našim zastupnikom. Njima kao članovima parlamenta, dok su neodvisni, nemože ništa nijedna vlada, ali ona se može osvetiti njihovim izbornikom. Ti izbornici jesmo mi, naš hrvatski i slovenski narod ovdje na jugu. Vlada bi se dakle mogla osvetiti našem narodu, da ga još više pritisne, da ga prepusti posve na milost i nemilost Niemcem i Talijanima. Mi smo već navikli na sve, pak očekujemo mirne duše novu osvetu vlade poštrenjem sadašnjeg sustava na korist Talijanah, tih najboljih saveznika sadašnje vlade i najčvršćih stupova države na jugu.

Međutim valja nam iztknuti, da su talijanski zastupnici na carevinskom vieću već odavna izjavili, da će svi glasovati proti rečenoj osnovi, ali nismo nigdje čitali, da bi se bio i njima zagrozio ministar-predsjednik. Od njih bi imao pravo zahtijevati ministar, da mu glasuju osnovu, jer im on, dotično njegova vlada u svemu pogoduje. Oni uživaju milost i sve moguće povlastice vlade, te bi bili njihova dužnost, da njoj vrata miho za drago. Naši zastupnici počinili bi zločin na svomu narodu, kad bi glasovali za rečenu osnovu bez ikakva uzlarja od strane vlade. Glasovanjem nezavrjetnim za osnovu pokazali bi, da nisu zreli politični ni pravi zastupnici svoga naroda, koji bi imao po nazoru vlade ljubiti onu ruku, koja jih slobodno bija.

Madjarski kraljevinski odbor, koji ima utanačiti sa istoimenim hrvatskim odborom financijsku nagodbu između kraljevine Hrvatske i Ugarske, imao je prošle subote sjednicu, na kojoj je izvjestitelj predložio osnovu madjarskih protupredloga na predloge hrvatskoga odbora. Članovi opozicije u madjarskom odboru zahtijevali su, da se za tobožnje koncesije, koje traži hrvatski odbor, Hrvati prikrate u njihovih pravih, koja ina zahtijevaju ista nagodba. Stavljeno je također predlog, da se utjelovi Dalmacija Hrvatsku. Nakon toga prihvaćena je skoro jednoglasno osnovu protudogovora i zaključeno, da se daljnji pregovori s hrvatskim odborom vode ustmeno.

Srbija.

Kralj Aleksander bio je u Krušedolu gost. Njeg. Veličanstva. Carski dostojan-

stvenici i dvorjenici pratili su njega kraljicu te ih pogostili u krušedolskom samostanu. Radi toga se je kralj sa kraljicom zahvalio caru i kralju Franu Josipu i svim onim, koji mu bijahu stavljeni na raspolaganje. Kralj je nakon posjeta u Krušedolu razdielio velik broj viših i nižih odlikovanja, osobito medju pravoslavno svetećenstvo, častnike i poslužnike.

Iz Biograda pišu bečkim listovima, da žele diplomatski krugovi Srbije, neka bi se u Macedoniji sačuvala sadašnje stanje. Srbija da nesudjeluje kod sadašnjeg pokreta na Balkanu niti je dosada unutar njezinih granicah ustrojena koja ustaska četa. Srbija da prati pozornu razvitak dogodjaja, ali ona se neće oboruzati jer neželji, da se prisilna poduzme sredstva proti ikomu. Jedino sredstvo za odstranjenje poteškoćah na Balkanu da je po mnijenju srbskih diplomata ono, koje usvojiše velevladi, t. j. neka se pozove tursku vladu da provede obećane reforme. Mudri li su ti srbski diplomati, koji žele da na Balkanu i nadalje mrevaru turske čete i buntovnički arnauti kršćanske narode, kao da im nisu u Macedoniji i u Staroj Srbiji oni kršćani braća, pa zvali se oni Bugari ili Srbi. Još mudrije li su ti diplomati koji drže, da je dosta pozvati tursku vladu neka provede obećane reforme u Macedoniji itd. i te reforme biti će bezodvlačno provedene!

Bugarska.

Iz Sofije dolazi vijest, da se tamo govori, da je vlada izdala nalog, da se pohvata bivše četovodje u pokrajini Jankova i Nikolova. Ostali četovodje, kao Sarafov, Kovačev i Davidov da su unakali uspešnju, jer su bili odsutni. Posla se napušnje dade po zakonu opravdati samo na temelju sudbenog predloga, podići će se obuzba radi stvaranja ustaskih četa. Program reformah, ustanovljen od Rusije i Austrije za Macedoniju priobćen je jučer ostalim vlastim. Taj program biti će za koji dan priobćen i turskoj vladi u Carigradu. Te reforme tiču se samo upravne struke, dočim se neće dirati u političke odnošaje postojeće između Turske i Macedonije.

Turska vlada oboruzava neprestano svoje čete te ih šalje na bugarsku granicu. Ona odgovara na upite, da nekani na nikoga navalili, već da se pripravlja na obranu.

Bugarski oporbeni listovi odsudjuju postupanje bugarske i ruske vlade u macedonskom pitanju. Rusiji predbacuju, što je neodlučna i što radi tobož više za sebe nego li za nesretne Macedonce; bugarsku vladu okrivljuju, što stavlja svakojake zaprieke bugarskim rodoljubom, koji se žrtvuju za slobodu braće u Macedoniji.

Male štedionice.

Češće smo naglašali, govoreći u svom listu o Raiffeisenovim udrugama, kako je njihova zadaća, da već po svome ustrojstvu, po uzkom saobraćaju medju njihovim članovima, po lakoj kontroli, što je pojedini član može da vrši nad celim radom drugoga sućlana; povoljno djeluju i u moralnom pogledu, da ih pobudjuju na marljivost, odvrataju od raztrznosti itd. Danas ćemo spomenuti drugu jednu zadaću, koju bi lako mogle vršiti naše poljodjelske zadruge, da naime potiču naše ljude na — štednju. Nema sumnje, da ova krepost nije baš razvijena u našem narodu ni u inteligentnijima stoejivima ni u samom puku. Dok na primjer u Češkoj nema gotovo dovjeka, koji nebi imao štedioničke knjižice, pa makar samo i na nekoliko forinti, u nas je to zaista riedkost. A da je to zlo, a to zlo djeluje na sav razvitak i djelovanje pojedica a prema tonu i narodu, ne treba tek dokazivati. Teška su istina vremena, i teško se može stogod pristediti, ali nije to samo u nas, već svud

po svietu, a ipak drugdje ima pristeditja. Kako se na to svojstvo drugdje u svietu pazi, dokazom su razni pokušaji, koji u ostalom liepo uspijavu, te se mladež već od malih nogu priučava na štednju. U škollama uvedeni su šparovci, pa deca novčić po novčić stavljaju u blagajnice tako se u njima budi smisao za štednju, odgajaju se za to: Tu bi odgojnu zadaću po našem misljenju imale preuzeti kod nas naše seljačke udruge, te pružati našem seljaku mogućnost, da i najmanje svotice skuplja i meće na stranu, pa da ga tako odgajaju. U štedionicama se male svotice od par filira ne primaju, a velike svote riedko dolaze u ruke našem seljaku. Male pak svote potroši, a da ni sam ne zna kako. Spomenut ćemo ovdje, kako su ovakve štedionice uređene u drugim zemljama.

U Englezkoj postoje već dugo vremena zavodi, koji primaju uložke po jedan penny (= 8 filira). Slično su udešeni i zavodi u Njemackoj, a kod njih čemo se i zadržati. Prva ovakova mala štedionica osnovana je godine 1880 u Darmštadu. Početak štednje uvijek je najteži — a štednja u širokim slojevima naroda moguća je samo uz sasvim neznatne prinose i uložke. Da se tomu pruži prilika, osnovane su u radničkim četvrtima Darmštada t. zv. filirove štedionice, u kojima se uređuje u subotu u večer, kad su radnici primili plaću, pa se vraćaju kući. 2. listopada 1880. otvoreno je u Darmštadu u svemu 11 takvih štedionica, u koje se namah prvoga dana 573 osobe uložile 221 marku i 80 peniga (pripetno otpada na jednoga oko 40 peniga).

U pojedinim štedionicama uređuje se samo u subotu, a primaju se uložci po 5, 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80 i 90 filira, a za te uložke izdavaju se marke jednake vrijednote, providjene štampiljom štedionice. Na svaki uložak izdaje se jedna marka kao namira. Uložci se primaju samo u gore spomenutim iznosima (5, 10, 20, 30 40 itd.). Posebno povjerenstvo vodi brigu za priugotavljanje rečenih maraka, koji se onda daju činovnicima pojedinih štedionica. Ovo štedioničke marke sasvim su slične poštanskim markama, samo što su sve iste boje, a ciena je na njima označena crnim tiskom. Stražnja strana oličena je ljepilom a daju se i lako odieliti jedna od druge. Izradjuju se u arcina po 50 komada.

Ulagatelj dobije kod prvog svoga uložka štedioničku knjižicu, u koju se upiše ime ulagatelja. Stranice te knjižice pune su četverokuta, u koje se liepe štedioničke marke. Kad su svi prostori, opredieljeni za marke, popunjeni, iztrgne činovnik posljednje subote svake četvrti godine list predpostavljajući naime, da ove marke došiju ili presiju svotu od jedne marke. Na okrajku lista, koji ostane u knjižici, udari se pečat štedionice, potvrdi primitak odieljenog lista, a svota se još istog dana prepíše u knjižicu gradske štedionice i uložu u nju. Valja naime znati, da su ove male štedionice dio, tako reći mjestne agenture gradske štedionice u Darmštadu.

U malim štedionicama uređuje se svake subote od 2 do 8 sati u večer. Svaki ulagatelj može na tjedan samo jedan uložak uložiti. Razumlje se, da je uređena i posebna kontrola, da se izbjegne svim eventualnim neurednostima. Ove male štedionice samo primaju uložke, pa ih onda prenose u gradsku štedionicu. Dizati novac može se samo kod ove potonje. Temeljni princip takve vrsti štedionice stoji dakle u tome, da se dade prilika ulaganju malih uložaka od 5 do 95 filira.

Kod nas bi ovu zadaću imale preuzeti s vremenom naše seljačke udruge. Razumlje se, da bi se njihovo ustrojstvo imalo prevesti prema zahtjevima krugova, kojima bi bile namijenjene. Dok se u radničkim četvrtima odredila subota, dan izplate, kao vrijeme, u koje se primaju uložci, kod seljaka bi se moralo uređovati vazda a osobito poslie sajmskih dana itd. Ali postupak s markama držimo, da bi se i u nas mogao veoma zgodno upotrebiti, a

čim bi svotih prekoračila stanoviti minimum, imala bi se posiljati u poljodjelsku banku. Veliko socijalno značenje ovakvih štedionica ne da se poreći. Cijeli niz malih ljudi priučio se na štedljivost; time su se gospodarski ojačali, a novac, koji bi inače u ludu bio potrošen, sad je spremljen za eventualnu potrebu. Sa štednjom raste i volja za rad i život. U vrijeme bolesti ili nezaposlenosti nisu ljudi bez svake potpore a konačno valja spomenuti, da su u Darmštadu gradske zalagاونice imale mnogo manje — poslova. U nas bi seoski lihvari u najraznijim svojim formama osjetili utjecaj ovakvih štedionica.

Štednja je znamenita stvar, ali teško se počinje. Našemu čovjeku treba dati prilike, da može i najneznačajniju svoticu uložiti, treba ga odgajati. Ako mislimo održati se, valja, da se preporodimo. Nova generacija ima da bude zadajena novim duhom, novim dobrim svojstvima, a za to treba da se odgaja. Male štedionice pružaju za to liepu priliku.

O b z o r.

Razne vijesti.

Danas, 19. februara 1903., jest 65 godina otkada je prvi put zamislo presvičeli biskup đakovački Josip Jura, Strossmajer. Kao glasonoši našega biednoga istarskoga puka zapada naš list eto čast, tu jubilarnu godinu našim citateljem, javiti je jih umoliti, da se — čitajući tu kratku viest — u misli s nami obrate na Svevišnjega vručom molbom, da nam toli uzvišenoga dobrotvora i mecenca-hrvatska požiivi zdrava i čila jošte dugi niz ljeta, na diku i čast hrvatske nam mile domovine! Eto naše skromne želje, kojoj će se sigurno pridružiti svako pravo hrvatsko srce!

Sutra, 20. februara zaključuje se jubilarna godina svetoga oca pape Lava XIII., to jest svršava 25 godina njegovog nastupa na papinsko prijestolje. Tom prigodom obaviti će se u vječnom gradu razne svečanosti, priteđivane od hodočastnika raznih narodnosti. Razne proslave toga dana obaviti će se i po našim župama te molbom za zdravlje sv. oca naših u istinu tužnih i od svega svieta zaboravljenih vjernika u Istri pridružaje se i naše uređništvo.

Žalost u carskoj obitelji. Prošle subote preminula je u Beču od upale plućah nadvojvodkinja Jelisava, majka španjolske kraljice Marije Kristine, nadvojvodah: Karla Stjepana — člana naše vojne mornarice, Fridriha, Eugena itd. Utorak blagoslovio je kardinal Gruscha u palači nadvojvode tjelo pokojnice, te ju odvezose privremeno u kapelu kastela „Weilburg“, kod Badena. Pokopana će biti na groblju u Helenenthalu.

Njeg. Veličanstvo car i kralj Fran Josip izrazio je u ponedjeljak u palači nadvojvode Fridriha svoje sauteče španjolskoj kraljici i njezinoj braći.

Iz glavnoga grada španjolske, iz Madrida, došlo je k pogrebu posebno odaslanstvo dvorjanikah i državnih dostojanstvenika.

Uspjeh plesa hrvatske omladine na Rieki. Javili smo već, da je uspio ples, što ga je priredila rodoljubna hrvatska mladež iz Rieke i Sušaka na Rieci, baš sjajno i nad svako oteklavanje. Naknadno doznajemo, da je kod toga plesa unišlo u svemu 9,482 krune, te pošto iznašaju Iroškovi razmjerno veoma malo, naime samo 439, iznaša čilavi prihod toga plesa 9,043 krune. Taj novac uložen je kod banke i štedionice za hrvatsko primorje te će biti podieljen za siromašne djake hrvatskih škola na Rieci, Sušaku, Bakru i družihi sv. Cirila i Metoda za Istru. Ovo je svakako velisajajan primjer rodoljublja i požrtvovnosti, koja neka bude uzorom čitave naše mladeži i u obće našem obćinstvu.

Najnovije
javljeno hrvatsko
avio je popr
ja Kumičića
srijaju, naime u
staro doba g
oprsja. Neka k
vrst poprsja
izvornu
adnju u karak
s njim se sjaj
oprsje, model
od izloga
agreb. Svaki
tu umjetnost,
ek-djelu, sv
stoga realizm
oj tehnicu i
e potezu vidi s
babko nadah
prikazao sv
razn lica. Rem
obrojna. Rem
mogo poprsja
a stalno bit
dožiti će se u
javnu o. g.
Obilat m
eko, kanonik
dario je zak
njihvih župnj
nasu svotu
arastla je dosa
likovnašni da
se njegov d
ate za 40 gu
glavnika i k
poma i za pr
ika. Sa grad
atak će se
tegovoj. To
ar!

Veliku s
Galić iz
nske Gradisk
25 godina i
age. Sam pri
prije 101
at se je ožen
drugom žen
u udevac ven
st odenio h
tegov otac d
5. godinu. S
oricu kruha,
orjni i doljni
le. Izvjestitel
udio mu je e
dvalno odbi
vakva osla n
ono, čemu
oji!

Iz blažen
trošiti će ov
ran Italije
sput, Tripol
se južne pol
st i Goricko
asna „Dante
tnoj „Legat
vatsku i slov
a talijansk
vac u inozem
u prosvjetne
oj Italiji nar
Taj biedn
nomice iz
i kuće, dizu
njezinim ol
vernoj Italiji
ede, da se d
žiti glad.
moživo seljak
koj potrošar
om čitave
anu demonst
strijski pod
asene braće
koje je sitom
ju gladne p
sretnoj Italiji
Čovjek od
Willenberga

mitum.
banku.
takvih
z malih
e su se
i inače
ljen za
raste i
lesti ili
e podri
da su
imale
i seoski
na osje
teško
ati pri-
u ulo-
održati
gene-
duhoni,
o treba
taju za
o r.
est 65
io pre-
Jura,
a bied-
list eto
ateljnu,
juć tu,
rate na
am toli
atskoga
iz ljeta,
domo-
oj će se
hrvatsko
se ju-
e Lava
jegove
om pri-
gradu
hodno-
oroslave
im žu-
ca naših
a zabo-
uje se i
Prošle
upale
ka špan-
vojvoda:
ne mor-
rak bla-
ači nad-
dovezese
eilburg";
grobiju
ran Josip
nadvoj-
anjolskoj
e, iz Ma-
no oda-
dostojan-
gdine na
pio pl.
hrvatski
jeći, baš
Naknadno
unišio u
iznašaju
e, naime
noga plesa
e kad
primorje
ne djake
u, Bakru
stru. Orv-
odoljivo
e uzorot
šemu ob-

Najnovije Rendlevo djelo. Proslavljeni hrvatski kipar Ivan Rendić napravio je poprsje svojega prijatelja Evge-
nija Kumičića u naravnoj veličini, golih
osjaju; naime u obliku herme, kako su već
stara doba grčki i rimski kipari pravili
poprsja. Neki krivo misle, da je „moderna“
vrst poprsja. Klasična je, ali ju je
sadići izvorno značilo: izveo je cjelu
adnju u karakteru svojega vlastitoga stila,
ojim se sjajno odlikuje. — Kumičićevo
oprsje, model u gipsu, izloženo je u jed-
nom od izloga knjižare g. Stj. Kuglija u
Zagrebu. Svaki čovjek, koji shvaća kipar-
stvo umjetnost, divi se tom Rendićevu re-
mek-djelu, savršenom spoju klasičnoga i
stoga realizma te nenadkriljivoj, genial-
noj tehnici u svakoj potankosti. U svakom
e potezu vidi snažna ruka velikoga majstora,
uboko nadahnute pravoga umjetnika, koji
e prikazuje svu dušu svojega prijatelja u
razu lica. Rendićev genij stvorio je mno-
brojna remek-djela, medju kojima i
mnogo poprsja, a medju ovima Kumičićevo
a stalno bit će jedno od najsvašenijih.
ložiti će se u Pragu, na izložbi u mjesecu
avnju o. g.

Obilježje milice. Preč. g. Mijo Sme-
šćak, kanonik stolnog kaptola u Zagrebu
dario je zakladu za gradnju doma umi-
ljenih župnika i obnovenih svećenika
rasnu svotu od 140.000 K. Tom svotom
arastila je dosadašnja glavica na 280.000 K.
likovni darovatelj izrazio je želju, da
e njegov dar plodonosno dao na ka-
vate za 40 godina, te da bi se nakon toga
glavnica i kapital upotrebio na gradnju
oma i za prehranu stalnog broja svećni-
ka. Sa gradnjom započeti će se prije a
atak, da se uložiti plodonosno po želji
egovoj. To je zaista neobično obilat
ar!

Velika starost dočekao je neki Gligo-
bo Galić iz sela Kievi u kotaru. bo-
nake Gradiske. Taj starac imade 122 do
23 godina i još ga služe dobro i oči i
oge. Sam pripovjeda da se je oženio prvi-
at prije 101 godine t. j. g. 1802. Drugi
at se je oženio mnako kasnije te je živio
drugom ženom 35 godina. Sada živi
to udovac već 35 godina. Kad se je prvi-
at oženio bilo mu je 22—25 godina.
jegov otac doživio je 80. godinu, a majka
5. godinu. Starac lomi zubima jošte tvrdu
oriju kruha, jer su mu dobro sačuvali
orij i dolnji prednji zubi. Pusi samo iz-
le. Izvjestitelj mostarskoga „Osivita“ po-
udilo mu je činoga duhana, ali on ga je
dvalno odbio rekavši: „Moje diele, za-
rakva osla nije tako fino sedlo, za osla
ono, čemu se je pričudo i što mu pri-
oji!“

Iz blažene zemlje. Talijanska vlada
trošiti će ove godine za talijanske škole
ran Italije, osobito u Turskoj, Grčkoj,
iptu, Tripolisu itd. do milijun lira. U
še južne pokrajine, u Dalmaciju, Istru,
st i Goricku šalje sakupljeni novac zlo-
usna „Dante Alighieri“ te pomože ne-
tnoj „Lega Nazionale“ raznarodjivati
rasku i slovensku djecu. Ali dočim
a talijanska vlada i rešeno društvo
vac u inozemstvo više u političke, nego
u prosvjetne svrhe, pušta doma, u sa-
oj Italiji narod u najvećoj „biedi i ne-
iji. Taj biedni i zapušteni narod seli se
omice iz domovine, a oni, koji osjaju
i kuće, dižu ruku i motiku proti vladi
njezanim oblastim. Tako je narod u
vernoj Italiji zbog gladi porušio porezne
ede, da se dočepu novca i da si uzmogne
žiti glad. U Candelli zatvoreno je
ožstvo seljaka, koji ustaše proti previ-
koj potrosarnji. Bieda i nevolja vlada
om čitave Italije a njezinom sreću, u
mu demonstriraju pod okriljem vlade
strjski podanici za, oslobodjenje ne-
šene braće“ u Istri, Trstu Gorickoj itd.
e je sitemu demonstrirati, ali neka
ju gladne pak će čuti kako sude oni
retnoj Italiji!?

Čovjek od 251 kilograma! U gra-
u Willenberg u zapadnoj Pruskoj, živi

gostioničar Fromm, koji je težak ni više
ni manje nego 254 kilograma. Premda je
tako težak, ipak je dosta okretan te se
tudi malokad na umornost. On si je na-
ručio u Štajerskoj konja, koji je ta-
kodjer neobično velik i težak i koji će
imati da nosi svoga sladkoga gospodara!

Moramo zabilježiti, da u Zagrebu
slabo poznavaju geografski položaj Istre,
kada u. pr. list „Hrvatski Narod“, koga
uredjuje jedan pravnik, svojim čita-
teljem javlja, da se nalazi selo Ricmanje
u Kranjskoj u blizini Trsta! Malo više
poznavanja geografije osobito no-
vinarom nebi škodilo!

Koliko osoba radi kod izdajanja
žigica? Statistikom je dokazano, da
je obavljeno sa izdajanjem žigica, što ih
treba na čitavoj zemlji, 60.000 osoba.

Najveće drvo na svijetu našli su
nedavno u Kaliforniji. U visini od dva
metra nad zemljom mjeri u objemu (na
okoću) 47 metara, a u promjeru (po sre-
dini debla) 15 metara.

Milijuni pretvoreni u dim! Ned-
avno izdalo je austrijsko ministarstvo
izvještaj o porabi duhana. Iz toga izvje-
štaja doznajemo, da je država dobila u
prvoj polovici godine 1902. u svemu na
duhanu 97,325.524 krune, više za 490.395
u istom razdoblju g. 1901. U inozemstvo
prodano je u to doba 1,162,942 krune,
više za 184.486 krunah nego prošle go-
dine u to doba. Najviše duhana pušali su
u Českoj, i to u iznosu od 26,764.632 K.
Najmanje se puši u Solnogradskoj i Dal-
maciji, iz obih tih pokrajina dobila je
država za duhan samo 1,681.245 krune.
Cigara je prodano 594,060,471 komadah,
za 19,084.818 komadah manje nego pri-
jašnje godine, nu zato se prodalo smot-
ćih više za 82,751.028 ili 5-7 postotaka
nego pod. 1901.

Kako ćeš sačuvati led? Mali komad
leda može se sačuvati ako se postavi u
pilovine ili ako se dobro zamota u suhe
ručve, koje se zamieni kad postanu mokri.
U prvom slučaju mora se led postaviti
tako, da voda, koja iz njega dolazi, može
oticati. Komad leda, debeo kao glava,
može se u pilotini sačuvati 12 sati i u
vrucjoj sobi.

Disanje kroz nos. Mnogi imaju na-
vadu disati ljeti i zimi kroz otvorena usta,
što nije zdravo. Ljeti je vruc zrak napu-
njen prašinom i nevidljivim a pogibelnim
gljivicama; zimi dolazi kroz usta hladan
zrak u grio i u pluća, odakle nastaju često
prehlade. Radi toga treba ljeti i zimi di-
sati kroz nos. Usta su stvorena za to, da
primaju hranu i da služe za govor, a nosu
je zadaća, da grije i čisti zrak, što ga
uđiše.

**Koliko se potroši duhana u jed-
noj godini?** Po najnovijoj statistici po-
puši u jednoj godini duhana 3400 grama
Nizozemac, Amerikanac u sjedinjenih dr-
žava 2110 gr., Belgijanac 1552, Niemac
1485, Australac 1400, Austro-Ugrin 1350,
Norvežanin 1335, Danac 1125, Šved 940,
Francez 933, Rus 910, Portugizac 850,
Englez 680, Talijan 635, Švajcar 610,
Španjolac 550 grama.

**Koliko se vadi zlata u jednoj go-
dini?** Sada se izvadi godimice 95.000 ki-
lograma zlata i 520.000 kilograma srebra.

Izvoz mramora iz Italije. Iz Italije
izveze se godimice svake vrsti mramora
za 105,000,000 kilograma u vrijednosti od
10,800,000 kruna.

Odkuda muncanje i kako da se lieči.
Kad se je sastao treći sve-američanski
kongres u Havani, držao je ondje šlađel-
jski liečnik dr. Makuen predavanje: o
uzrocima muncanja. On je izopredio mu-
ncanje sa astmom, koja također nije još
razumajena. Dr. Makuen drži, da je govor
stetna sposobnost, pa da je prirodno, da
ljudi muncaju. Muncanje je dakle neizgla-
djena sposobnost organa za govor. Mu-

ncanje se može spriječiti i izliečiti mirnim
disanjem. Kad se onaj, koji muncu, nauči
mirno disati i blaže govoriti, izliečiti će
svoje muncanje. Zato ti ljudi, kad začnu
govoriti, neka manje misle na ono, što će
reći, a više da mirno dišu. — Drugi neki
liečnik razlagao je, kako je izliečio neku
ženu od muncanja operacijom jednog otoka
na žliedama. — Treći je opet naveo za
glavni uzrok muncanja nerad mišića. Prema
tomu muncanje se može odstraniti tjelesnim
vježbanjem. Dr. Makuen spomenuo je jednu
ženu, koja je 36 godina muncala, a koja
se je tjelesnim vježbanjem od muncanja
podpuno izliečila, te je sada u Njujorku
otvorila svoj zavod za liečenje od mu-
ncanja, pa je postigla dosta uspjeha.

Maslinovo ulje smrzne se kod 5
stupnjeva Celsiusa; voda kod ništice,
mleko kod 1 stupnja izpod ništice a krv
kod 4 stupnja C. izpod ništice.

Deset zapovjedi za odgojitelje. 1.
Pokazi djeci svojoj, da misliš na Boga. 2.
Ne hvati diete pred strancima, u obće ga
nemoj odviše hvaliti ni poradi njegovih
izvanjih vrline. 3. I dok ga koristi daj mu
osjetiti tvoju ljubav. 4. Ne govori pred
djetelom o njegovim dobrim svojstvima.
5. Ako je kod tebe posjet, ne razgovaraj
samo o svom djetetu. 6. Ne kori i ne
kazni pred tuđim ljudima. 7. Priču ga
na to da se samo udaji ako se odrasli
zabavljaju. 8. Ne ogovaraj nikoga pred
djetecom. 9. Čuvaj se, da mu kakovom ne-
promišljenom primjetbom ne razoriš dje-
tensku bezazalnost. Klasi se prostih i su-
rovih rieci. 10. Pazi da ne pribiva kućnim
razmiricama. Već radi djeteta bdij nad
kućnim mirom i pamti, samo iz dobra
braka potječu i dobra djeca.

Dopisnica uprave.

U ime predplate priposlade do 18. ve-
ljače t. g., i to:

Za cijelu godinu 1903.

Adrić Josip, Volosko. Andrijić Ante,
Baška. Antončić Ivan, Pula. — Banjavčić
dr. Iv. Karlovac. Burburan Ivan, Drago-
zeći. Berkan Grga, Rnkotole. Bersenda
Ivan, Pičan. Bolmarčić Miko, Cres. Boni-
fatić Quirin, Krk. Bojac Ambroz, Smrika.
Brašno društvo žnanne straže Trst. „Bra-
timstvo“, društvo, Volosko. Brumčić Ante,
Lindar. Buničić Jela, Cres. Buždon Grgo,
Pola. — Čalić Mate, Marčana. Čučević
Jos., Mali Lošinj. Cosulich Simun Kvirin,
Mali Los. Cotelj Ivo, Karojba. Crnadak dr.
Vladimir, Sisak. Črneha Antun, Buzet. Či-
ković Ljud., Trst. — Sliedeće čitaonice:
Baška, Belovar, Bribir-Vinodol, Duvan-
Bosna, Kastav, Košanji dol u Dalu., Krk,
Lindar (za poštarinu), Ližnjan, Ljubljana,
Mali Lošinj, Malinska, Marčana, Medulin,
Omišalj, Sv. Ivan Zelina, Skedonj, Tinjan
(za 2 broja), Vrbnik. — Degraši Marko,
Višnjjan. Deprato Benjamin, Trst. Des-
ković Ljubica, Volosko. Dobriča Egdij,
Samostan, Požega. Dobrić Ivan, Skita-
čica. Dojković Karlo, Varaždin. Dorčić
Ivka, Baška. Drnjević Franjo, Lanišće.
Dukić Andrija, Brnčić. — Eilner Ante,
Veprinac. Erjavac Ivan, Pula. Erjavac
Jakov, Gračišće. — Ferlan Josip, Kopar.
Feretić Ant., Vrbnik. Fiamin Benedikt,
Susak. Fiamin Ivan Opatija. Flegar Josip,
Susnjevica. Flego Petar, Trst. Francić
Marko, Rijeka. Frankola Fran., Kringa.
— Gašparini Ante-Gržina, Sutna (Kranjska).
Glaser Franjo, Pula. Glavarstvo obćine
Kastav. Glorija, Trst. Grašić Josip, Beran.
Grego Nikola, Omišalj. Grečković Jop Jerko,
Rab. Grgić Luka, Vranjić-Solin. Grossman
M., Kastar. Gršković Ivan A., Vrbnik (po
bratu). Grzetić Antun, Sv. Vid. Grzelić
Ed., Tinjan. — Haten-Admiral Poln.
Halama Franjo, Šumberg. Harčić Ambroz,
Trst. Hero S. Mate, Rijeka. Ilača Drag.,
Mali Lošinj. Honović Ante, Pula. Hrešić
Bogoslav, Ivanska. Hrvatski sastanak, Selca.
Hrvatski Sokol, Komiza. Hrvatska Sluga,
Biograd na moru. — Jedrejčić Fran, Gra-
čišće. Jelusić Ivan, Kopar. Jelusić Kazimir,
Kastav. Jelusić Rajmund, Barsec. Jereb
Valentin, Poričana. Juranić Andrija, Mali
Lošinj. Jurđuna Filomena, Pregari. Jurković
Jožue Ant., Fušulin. — Kalac Ante, Bovež.
Kalac Matija, Varlini (po bratu). Kastavac
Vjekoslav, Trst. Karičić Terezija, Oprtalj.
Klarić Antun, Jurčići. Klemenc Jakov,
Trst. Kopačić Ziga, Rijeka. Koruza Ivan,

Klana. Kosak Katinka, Radna. Kristofić
M., Kopar. Kumbatović Filip, Beč. —
Lasciac, c. kr. vlad. savj. Trst. Licul Gašo,
Gorenjavas. Licul-Golubičar, Rabac. Luk
Ivan, Materada. — Macan Juraj, Sv. Petar
u Sumi. Magdić dr. Pero, Varaždin. Mah-
nić K., Šmarje. Majar Valentin, Sv. Lu-
cija na Skit. Makuc Stjepan, Ičić. Malovoz
Ivan, Šipon. Marinčić pop Dinko, Sv.
Jakov-Nerez. za sebe i brata Silvestra.
Marolti Viktor, Marčana. Matejčić Fran,
Baška. Matejčić Fr., Trst. Matejčić Antun,
Pazin (po bratu). Maurin Erik, Spljet.
Medvedić Andreš, Rijeka. Milešić dr. Stjepan,
Zagreb. Modrusan Mate, Orbančić. Mužina
pop Miho, Dubašnica. — Napred društvo,
Klana. Negovešić O. Augustin, Vis. Ne-
manjić Davorin, Sarajevo. Nežić Ante, Pičan.
Nežić Ant., zap. Čepić za sebe i Ant. Greblo.
Nežić Ivan, Livade. Nikolić Daniel, Mali
Lošinj. — Orbančić dr. Jak, Cres. Or-
landini Vinko, Poreč. Oršić Matej, Orlec-
Cres. Oršić Matija, Krk. — Pabović Eman,
Poreč. Pavešić M., Rijeka, Pančur Fran,
Kopar. Perkić Oroslav, Pula. Petris pop
Ante, Mali Lošinj. Pečuljan Petar, Lopar.
Polić Mate, Rijeka. Poropat Mate, Val-
karan. Posilović dr. Juraj, Zagreb (2 broja).
Pribilić Ivan, Pasjak. Prva Hrvatska šte-
diona Zagreb. Pucelić Josip, Trst. — Randić
A., Trst. Rizzi Jerolim, Mali Loš. Rode
Eduard, Rovinj. Rode Franjo, Malinska
(po bratu). Rogaj Ante Hrušica. Rogović
Ante Pilat, Pazin. Rošić Mato, Trst. —
Šabec Sofija, Opatija. Samostan Franje-
va, Kobilun. Samostan sv. Bernardina,
Rab. Samostan sv. Josipa, Mali Lošinj.
Samostan Trećoredaca, Skoplje. Šebesta dr.
Josip, Pazin. Semelić Božo, Premantura.
Semelić Šime, Zbandaj. Sgombić Mihovio,
Draga. Širola Antun, Pehlini-Rijeka. Ši-
rola Paval, Pehlinj. Skopinčić Pavao, Mali
Lošinj. „Sluga“, Budva, Dalm. Stoković
Liberat, Sv. Petar u Sumi, za sebe. Slo-
vanska čitalnica Trst. „Slovenija“ Beč (za
poštarinu). Smolje don Frane, Spljet. Sol-
datić Blaž, Lubenica. Spincić Vj., Opatija.
Srđec Ivan, Zamel. Štanger dr. Andreš,
Volosko. Sterk Ante, Rijeka. Strossmayer
J. J., biskup, Djakovo. — Ternovec M.,
Beč. Tomašić Lovro, Novaki. Tomičić
Viktor, Volosko. Tomljenović Stjepan,
Rijeka. Tonković Ladislav, Slum. Trančić
Ante, Pula. Trinajstić dr. Đinko Pazin.
Trinajstić dr. Matko, Volosko. Trinajstić
Ivan, Dobrinj. Trinajstić pop Mate, Vrbnik.
Trzovacko-obitnička konoura u Zagrebu.
Trnski Ivan vitez, Zagreb. Trošt Jos. od
Ivana, Trosti. Tržasko podporno i bralno
društvo u Trstu. Turalo Nikola, kanonik,
Cres. Tušar dr. Ante, Rovinj. — Valentić
Ivan, Rijeka. Vancas Josipa, Zagreb. Ve-
likanje Josip, Juršići. Vezib Nikola, Drniš.
Vitezić dr. D., Krk za sebe i nećaka Ivana.
Vitezić dr. Mate, Krk. Volarić Ante, Rijeka.
Volarić pop Frane, Kornić. Volarić Niko,
Vrbnik. Vorsk dr. A., biskup, Djakovo.
Vučković Gjuro, Trst. — Zbor duh. mlade-
ži u Djakovu (za poštarinu). Zemaļjski
odbor, Poreč. Zenkovič dr. Jos., Rovinj.
Zerjavčić dr. Juraj, Marija Bistrica. Zgombić
Šime, Malinska. Žic Franjo, Punač. Žic
Ivan, Rab. Žiković Gašpar, Višnjjan. „Zora“
čitaonica Opatija. Zveza slov. posjoličic,
Celje. — Ra z n i: Gersinić Ivan, Vodnjan.
Rebolj Matej, Truske-Kopar. Rubetić Crj,
kanonik, Zagreb. S. Gamulin, Jelsa, Dal-
macija (za oglaš).

Dopisnica uprave.

U ime predplate priposlade do 18. ve-
ljače t. g., i to:

Za cijelu godinu 1903.

Adrić Josip, Volosko. Andrijić Ante,
Baška. Antončić Ivan, Pula. — Banjavčić
dr. Iv. Karlovac. Burburan Ivan, Drago-
zeći. Berkan Grga, Rnkotole. Bersenda
Ivan, Pičan. Bolmarčić Miko, Cres. Boni-
fatić Quirin, Krk. Bojac Ambroz, Smrika.
Brašno društvo žnanne straže Trst. „Bra-
timstvo“, društvo, Volosko. Brumčić Ante,
Lindar. Buničić Jela, Cres. Buždon Grgo,
Pola. — Čalić Mate, Marčana. Čučević
Jos., Mali Lošinj. Cosulich Simun Kvirin,
Mali Los. Cotelj Ivo, Karojba. Crnadak dr.
Vladimir, Sisak. Črneha Antun, Buzet. Či-
ković Ljud., Trst. — Sliedeće čitaonice:
Baška, Belovar, Bribir-Vinodol, Duvan-
Bosna, Kastav, Košanji dol u Dalu., Krk,
Lindar (za poštarinu), Ližnjan, Ljubljana,
Mali Lošinj, Malinska, Marčana, Medulin,
Omišalj, Sv. Ivan Zelina, Skedonj, Tinjan
(za 2 broja), Vrbnik. — Degraši Marko,
Višnjjan. Deprato Benjamin, Trst. Des-
ković Ljubica, Volosko. Dobriča Egdij,
Samostan, Požega. Dobrić Ivan, Skita-
čica. Dojković Karlo, Varaždin. Dorčić
Ivka, Baška. Drnjević Franjo, Lanišće.
Dukić Andrija, Brnčić. — Eilner Ante,
Veprinac. Erjavac Ivan, Pula. Erjavac
Jakov, Gračišće. — Ferlan Josip, Kopar.
Feretić Ant., Vrbnik. Fiamin Benedikt,
Susak. Fiamin Ivan Opatija. Flegar Josip,
Susnjevica. Flego Petar, Trst. Francić
Marko, Rijeka. Frankola Fran., Kringa.
— Gašparini Ante-Gržina, Sutna (Kranjska).
Glaser Franjo, Pula. Glavarstvo obćine
Kastav. Glorija, Trst. Grašić Josip, Beran.
Grego Nikola, Omišalj. Grečković Jop Jerko,
Rab. Grgić Luka, Vranjić-Solin. Grossman
M., Kastar. Gršković Ivan A., Vrbnik (po
bratu). Grzetić Antun, Sv. Vid. Grzelić
Ed., Tinjan. — Haten-Admiral Poln.
Halama Franjo, Šumberg. Harčić Ambroz,
Trst. Hero S. Mate, Rijeka. Ilača Drag.,
Mali Lošinj. Honović Ante, Pula. Hrešić
Bogoslav, Ivanska. Hrvatski sastanak, Selca.
Hrvatski Sokol, Komiza. Hrvatska Sluga,
Biograd na moru. — Jedrejčić Fran, Gra-
čišće. Jelusić Ivan, Kopar. Jelusić Kazimir,
Kastav. Jelusić Rajmund, Barsec. Jereb
Valentin, Poričana. Juranić Andrija, Mali
Lošinj. Jurđuna Filomena, Pregari. Jurković
Jožue Ant., Fušulin. — Kalac Ante, Bovež.
Kalac Matija, Varlini (po bratu). Kastavac
Vjekoslav, Trst. Karičić Terezija, Oprtalj.
Klarić Antun, Jurčići. Klemenc Jakov,
Trst. Kopačić Ziga, Rijeka. Koruza Ivan,

Za ¼ godine od 30. septembra 1903.:

Križmanić Josp, Tinjan. — Pečenko,
kavana Central, Gorica.

Za pol godine od 30. junija 1903.:

„Borislavčić“, društvo, Trogir. Božac
Antun, Božac Ivan, Skatari, Pula. Bralno
društvo Podgrad. Bukovec Fran, Trviž.
Busanić Ant. Singing-Newyork. — Co-
razza Josip, Tar. Čermelj Fran, Bovec. —
Dalmatinski skup, Trst. Diminić Jakov,
Vrbnik. Diminić Martin, Krapan-Labin.
Dobrović Otac Fran, Cces. Dukić Antun,
Mošćenice. Dukić Fran, Kastav. Dukić
Mate, Zvonca. — Fiederle Mate, pek.
Jak., Slum Ivan biskup, Poreč. Flego
Franjo, Počekaj. Flego Ivan, Lokve.
Franković Fran, Kopar. Francić Marko,
Colorado (Amerika). Froglija Fran, Trst.
Frulić Šime, Grosela. — Galović Ivan,
Barsec. Gregorović Matko, Trst. Gršković
Jerko, Zadar. Gršković Mate, Trst. Gržić
Ivan, Cerovlje. Gržinić Marko, Trst. —
Hirschfeld A., Trst. Hlanuda Ivan, Pod-
križ. Hrdy Ferdo, Sv. Lovreč. Hrvatska
eskomptna banka, Zagreb. Hrvatsko Kolo,
Spljet. — Ilić Vinko, Cres. Ivić Ivan,
Pula. — Jakac Jakub, Kopar za sebe i
brata Antona u Slumu. Jelusić Anastazij,
Zadar. Jurčić Josip, Zamel. Jurinić Bruno,
Kastav. Jurković Daniel, Rijeka. — Kalac
Josip, Pula. Kalcčić dr. Ivan, stož. nad-
liečnik, Zala-Mihályfa (i za brata Antona).

Kjuder Ant., Barkovlje. Klinar Zdravko, Barka - Divača. Knavs Jos., Topolovac. Korsano dr. Frane, Trst za 5 prijatelja u Mal. Loš. Kraljić Jos., Sovinjak. Kurelić Ivan, Draguč. — Lazarić Mate, Sv. Petar u Sumi. Lesica Ivan, Kopar. „Lička Vila“, Gospić. Lovrić Ivan (obitelj), Mali Lošinj. Lučić Mate, Pula. Lusina pop Ante, Osor. — Malinarić Ivan od Petra, Fuškulina. Mandić dr. Frane, Trst. Marčić Ivan, Ljubljana. Vračić pop Mute, Martinišća. Marušić Gaspar, Praputnik. Mavričić Vinko, Draga - Mošćenice. Milohinić Ivan, Cres. Muričarić Celestin, Martinišća. — Margan Lovro, Susak. Načinović Pet., Dračevac (do 31. maja). — Omers Josip, Sežana. — Pajalić Fran. Baška, Pajalić Niko, Berseč. Pebal Vink, Edler von, Pola. Perpić Dujo, pukovnik Preg. Petrak Jos., Rukavac, Petrović Iv. Neg., Varaždin. Pikučić Pet., Dolešnjav. Premuda Pero, Zagreb. Ptasiński Jos., Montrilj. — Babac Mate, Zarečje. Rabak Jos. od Iv., Kaldir. Rimljana Radivoj, Trsat. Rosin John, Lincaster-West (Transvaal). Rossović Albert, Major, Arad. Runko Ivan, Krbane. Ružička R. Roš. — Sarson Ivan, Čepić. Siganite Ivan, Poljane. Sila Jakov, Trst. Sileny Venceslav, Hum. Skalamera Franjo, Berseč. Skaljer Vincenc, Pula. Skopinčić Petar, Mali Lošinj. Skrijanez Franjo, Bačve-Višnjana. Škorarić Jakov, Marčana. Sloković Ante Grg., Pazin. „Sokol“, Zadar. Sokolić Gaudencij, Nerezine. Stanger Armin, Gradac. Stanger Josip, Volosko. Šverko Juraj, Pazin. — Teran Franjo, Tinjan. Tončić Lovro, Mune. — Ujčić Ivan, Sv. Petar u Sumi. — Veličić Ivan, Mošćenice. Vidas Antun, Kraljevica. Vrahe Ivan, Kastav. Vranić Ivan, Vrh. Vrbanić I., načelnik, Karlovac. — Zbor duh. mladeži u Zagrebu. Zežerić Nikola, Čavle-Susak. Žić-Donizarić Antun, Punač. Zidarić Antun, Salvore. Žmak Jakov, Pula.

Razni: Društvo za štednju i zajmovo Buzet. Vojak Ivan pok. Ivana, Medulin. Skopinčić Jeronim, Mali Lošinj. — Sljedeće Citaonice: Bakar, Berseč, Celje, „Danica“ u Lovranu, Dugoselo, Dubrovnik, Glina Gorica, Kanal, Kopar, Kostrena, Sv. Lucija-Susak, Metković, Mošćenice, Novo Mesto, Osijek gornji, Pazin, Rieka, Samobor, Senj, Slunj, Spiljet, Trogir, Trpanj, Vinkovci.

Za 1/4 godine do 31. marca 1903.:
Brnić Ivo, Grižane. Carevinski vice, Beč. „Dvorana“, Varaždin. Ivancich Marija, Rieka. Jelusić Anselm, Beč. „Narodni Dom“, Bakar. Obrtničko-radničko društvo Meja-Hreljin. Pertol dr. Just, Trst. Pogorelec Vjekoslav, Ogledj. Sarson Pavao, Kopar. Schroit dr. Ferdo, Beč. Šestan Ivan, Draguč. Skomerža Josip, Zagreb. Stanfel Juraj, Kukuljanovo. Stupar Libertat, Pazin. „Trebević“ u Sarajevu. Vajljalo Nikola, Sv. Sabba. Vlašić Travnik. Zumin dr. Edmund, Buzet. — Alaić Nikola, Pula. Žic-Kancelarić Josip, Punač. Sljedeće Citaonice: Brinje, Cirkvenica, Daruvar, Jaska, Kraljevica, Požega, Sarajevo, Sežana.

Nadalje pošlaše na račun g. 1903.:
Muskarin Dinko K 2, Ug. hrvatsko parobrodarsko društvo na Rijeci K 675, Zamlić Vinuko, župnik, Volosko K 4.
Predstojeći izkaz o primitku predplate, neka služi kao potvrda primitka. Slučajne netočnosti ili nesporazumljenja neka se objave upravi u roku osam dana.

Predplatnici, koji su poslali predplatu u tekućoj godini, a nisu ovdje navedeni, podmirili su time godinu 1902. Tko želi imati potvrdu, neka se javi dopisnicom.
Iz gornjeg izkaza razvidno je, da se je predplatom oglasila tek četvrtina predplatinika. Molimo dakle sve one, koji nisu u izkazu navedeni, neka se čim prije predplatom oglaš, jer ćemo koncem februara ustaviti list svima, koji nebi podmirili barem prvo četvrtgodište.

Uprava „Naše Sloge“
Marko Zović
krojački majstor
u PAZINU polag hrv. ljekarne,
preporuča se p. n. običnijima, posebice pako velet. gosp. svećenicima, učiteljima itd., za naručbu svakovrstne obuće u najfinijoj ili najproštorijoj tkanini. Odiela imade također gotovih u zalihii koji za odrasle toli za djecu, zutim haveloke itd. Ciena raznih odiela i haveloka jest prama vrsti od 5 do 20 forinti. Drži obilnu zalihu raznih tkanina za odiela na metar, osobito onih iz Jügerdorta; prima naručbe za odiela po mjeri, koje izvršuje u najkraće vrijeme uz osobitu pažnju bez bojazni utakmicke.

Filijalka
C. kt. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu
prima: Uplate u krunama
proti bonama blagajne donositelja:
za predobjavom od 4 dana po 2 1/2%
„ 8 „ „ 3%
„ 12 „ „ 3 1/2%
„ 16 „ „ 4%
„ 20 „ „ 4 1/2%
„ 24 „ „ 5%
„ 28 „ „ 5 1/2%
„ 30 „ „ 6%
„ 3 m. „ 6 1/2%
„ 6 „ „ 7%
„ 12 „ „ 7 1/2%
„ 24 „ „ 8%
„ 36 „ „ 8 1/2%
„ 48 „ „ 9%
„ 60 „ „ 9 1/2%
„ 72 „ „ 10%
„ 84 „ „ 10 1/2%
„ 96 „ „ 11%
„ 108 „ „ 11 1/2%
„ 120 „ „ 12%
„ 132 „ „ 12 1/2%
„ 144 „ „ 13%
„ 156 „ „ 13 1/2%
„ 168 „ „ 14%
„ 180 „ „ 14 1/2%
„ 192 „ „ 15%
„ 204 „ „ 15 1/2%
„ 216 „ „ 16%
„ 228 „ „ 16 1/2%
„ 240 „ „ 17%
„ 252 „ „ 17 1/2%
„ 264 „ „ 18%
„ 276 „ „ 18 1/2%
„ 288 „ „ 19%
„ 300 „ „ 19 1/2%
„ 312 „ „ 20%
„ 324 „ „ 20 1/2%
„ 336 „ „ 21%
„ 348 „ „ 21 1/2%
„ 360 „ „ 22%
„ 372 „ „ 22 1/2%
„ 384 „ „ 23%
„ 396 „ „ 23 1/2%
„ 408 „ „ 24%
„ 420 „ „ 24 1/2%
„ 432 „ „ 25%
„ 444 „ „ 25 1/2%
„ 456 „ „ 26%
„ 468 „ „ 26 1/2%
„ 480 „ „ 27%
„ 492 „ „ 27 1/2%
„ 504 „ „ 28%
„ 516 „ „ 28 1/2%
„ 528 „ „ 29%
„ 540 „ „ 29 1/2%
„ 552 „ „ 30%
„ 564 „ „ 30 1/2%
„ 576 „ „ 31%
„ 588 „ „ 31 1/2%
„ 600 „ „ 32%
„ 612 „ „ 32 1/2%
„ 624 „ „ 33%
„ 636 „ „ 33 1/2%
„ 648 „ „ 34%
„ 660 „ „ 34 1/2%
„ 672 „ „ 35%
„ 684 „ „ 35 1/2%
„ 696 „ „ 36%
„ 708 „ „ 36 1/2%
„ 720 „ „ 37%
„ 732 „ „ 37 1/2%
„ 744 „ „ 38%
„ 756 „ „ 38 1/2%
„ 768 „ „ 39%
„ 780 „ „ 39 1/2%
„ 792 „ „ 40%
„ 804 „ „ 40 1/2%
„ 816 „ „ 41%
„ 828 „ „ 41 1/2%
„ 840 „ „ 42%
„ 852 „ „ 42 1/2%
„ 864 „ „ 43%
„ 876 „ „ 43 1/2%
„ 888 „ „ 44%
„ 900 „ „ 44 1/2%
„ 912 „ „ 45%
„ 924 „ „ 45 1/2%
„ 936 „ „ 46%
„ 948 „ „ 46 1/2%
„ 960 „ „ 47%
„ 972 „ „ 47 1/2%
„ 984 „ „ 48%
„ 996 „ „ 48 1/2%
„ 1000 „ „ 49%

Za bone blagajne i za pisma za izplatu u krunama, koje su već u prometu, stupa u kriptost nova kamatna ljestvica dne 12. marca, 16. marca, odnosno 7. aprila i g. po odnosnoj predobjavi. Otkružni ocler i krunama raspodjeljiv s mjesta, 2% na svaku svotu.
Kruna i napoleoni u tekućem račun: Uvjeti se sklupaju prigodice već prema roku predobave.
Izdaje doznatnice: za Beč, Budimpeštu, Brno, Karlove var, Rieku, Lavov, Prag, Reichenberg, Tropavu, kao također za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Saaz i Solingrad bez troška.
Bavi se kupnjom i prodajom divisa, novca i vrijednostnih papira.
Prima uplate odrezaka, izvučenih vrijednostih kano i uplate svake vrsti.
Daje prečakove na Warrants i vrijednosti uz najmanje 100.000.
Predajmovo otvara na dokumente za London, Pariz, Berlin i druge trgovce po vrlo umjerenih uvjetih.
Kreditna pisma izdaje za kojgod trg.
Uložol u pohranu. Primaju se u pohranu vrijednostni papiri, zlatni i srebrni novac i bankovni papiri. Uvjeti se mogu doznati obratit se na blagajne zavoda.
Mjenbene naputnice.
Blagajne zavoda izplaćuju mjenbene naputnice talijanske banke u talijanskim lirama ili u krunama po danjem tečaju.
Trst, 8. marca 1902.

Prva belovarska mljekarska udruga
preporuča gg. trgovcem, gostionicarom i privatnikom
Izvrstan maslac za čaj
Izvrstan Imperial
Izvrstan garnirani i lptavski
Izvrstan Pivaki
Izvrstan Tilzitski
Izvrstan Belovarski
Izvrstae maslove siričića.
Sir.
Cienike šaljemo badava i franko.
Naručbe; koje se kretom pošte obavljaju, molimo slati na:
Prvu belovarsku mljekarsku udrugu.
Belovar (Hrvatska.)
U svih gradovih tražimo zastupnike.

HRVATI,
svi papir za pušenje kupujte
Družbe sv. Cir. i Met.
za Istru.

Blag. gosp.
GABRIJEL PICCOLI,
lekar,
dvorci zaljezak Nj. svet. papeža
u Ljubljani.
Potrujem sprejem steklenice Vaše tinktura za zelodec, katero moram najtopleje vsakomur pripravodati, ki iti rabim jo že od leta 1873. in zmiraj mi je kot izbornu učinkujoče zdravilo služila pri zelodienih in črevnih boleznih.
Ksmia, 13. maja 1897.
Miroslav Leitner c. kr. dvorani blagajnik.
Z uporabo Vaše izborne tinktura za zelodec sem rešen skoro dve leti trajajoče zelodene bolezni ter sem popolnoma ozdravel, kar z hanko vestiju potrujem in to tinktura za zelodec te pripravocam vsem, ki trpe na zelodeni bolezni.
Strassoldo (Prinorsko) 6. marca 1898.
Karol grof Strassoldo.
Se prodaja v lekarnah v Gorici, Tolminu, Trstu, Istri in Dalmaciji po 30 vin. steklenica.

„CROATIA“
osiguravajuća zadruga u Zagrebu, stojeća pod zaštitom občine slob. i kralj. glavnog grada Zagreba, otvorila je
GLAVNO ZASTUPSTVO
za Istru, Goricu, Trst i Dalmaciju sa sjedištem u Puli.
Upozorujemo svakog valjanog kućegospodara, da sve svoje zgrade i pokretne osigura proti požaru i šteti od groma kod „Croatiae“ već načela radi, da novac ne ide u tuđinu.
Osiguranja se primaju uz vrlo nizke cene i dobro jamstvo.
Mjestni zastupnici traže se u svim selima i gradovima Istre, Gorice, Trsta i Dalmacije. Ponude se šalju na
Glavno zastupstvo „Croatiae“ u Puli.

Istarska Posujilnica u Puli.
Prima zadrgare, koji uplaćuju zadrutih dielova jedan ili više po kruna 20.
Prima novac na štednji od svakoga, ako i nije član istoga 4 1/2% kamata čisto bez ikakvog odbitka.
Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez predhodnog otkaza, iznose do 400 K uz otkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz otkaz od 14 dana a tako i veće iznosne ako se nije kod uložnja suglasno ustanovio veći ili manji rok za otkaz.
Zajmovo (posude) daje samo zadrugarom, i to, na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.
Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.
Družvena pisarna i blagajna nalazi se u Vja Giulia br. 5, prizemno lijevo, gdje se dobivaju pobliže informacije.
Ravnateljstvo.

VAŽNO ZA SVAKOGA!
Razprodaja!
Uz nečuvano jeftino ceno za cigli 2 fer. 95 svb. može se dobiti krasna garancija sastojeca iz 14 dragocelnih nakitnih predmeta; 1 elegantni goldiv ili nikal oklop; 1 anac zajedno sa privjeskom. Parafid sistem.
1. goldiv-igla za kravate sa imitiranimi briljanima.
1. par paciatenli gumba za manjeta, marka „Garanti“.
1. garnitura goldiv-dugmeta za košulje i ogul sastojeca od 5 kom.
1. par pravo srebrne naušnice sa sluzbenom puncom.
1. goldiv-pretin sa elegantnim kamenom.
1. ježno ogledalo u euit-u.
Četrnast ovih vrijednostih i krasnih predmetah zajedno sa anker-remontar-urum razaslije za ciglih 2 fer. 95 svb. puštedem ili ako se novdo unapred doznati tvrdka.
Krakov, Stradom **BRÜDER HURVIZ** 17, Austrlija.
Nedogovarajete prima: sa 5 rokai od 8 dana natrag te se novac vraća, tako da kupac nikakov risko na nosi.
Bogato ilustrovani cienici različitih draguljarskih stvari badava i franko.
Preprodavaoci i posrednici traže se.

Tvornica pokuestva
dvorskog dobavljača
IGNACIJ KRON
TRST - BEČ.
Tvornica u Beču u vlastitim zgradama.
Kuća utemeljena god. 1849.
Na zahtjev šalje badava:
Ilustrovane popise, originalne nacrti osnova, pregled sobnih namještaja.
Najveća solidnost, elegantnost i jeftina ciena.

Listnica uredništva i uprave.
Gosp. Z. u L. Vašega „Francini i Jurinu“ nemožemo prihćiti u onoj formi, kako ste ga sastavili niti za plaću, kako to želite.
Listiće za korizmenu izpovjed ili prićest izvršuje naša tiskara u crnom ili cryenom tisku. Kod naručbe od najmanje 500 komada, po 40 h. 100 komada.
Prvo slovensko skladište pokuestva
ANTONA ČERNIGOJ
TRST
Via di Piazza vecchia 1, u kući Marozzi, podružnica stolarske zadruge u Gorici.
Skladišta u Solkanu - Trstu.
Tvornica sa strojevnim obratom.
Svaka je konkurencia nemožuća, jer je pokuestro iz prve ruke.

„CROATIA“
osiguravajuća zadruga u Zagrebu, stojeća pod zaštitom občine slob. i kralj. glavnog grada Zagreba, otvorila je
GLAVNO ZASTUPSTVO
za Istru, Goricu, Trst i Dalmaciju sa sjedištem u Puli.
Upozorujemo svakog valjanog kućegospodara, da sve svoje zgrade i pokretne osigura proti požaru i šteti od groma kod „Croatiae“ već načela radi, da novac ne ide u tuđinu.
Osiguranja se primaju uz vrlo nizke cene i dobro jamstvo.
Mjestni zastupnici traže se u svim selima i gradovima Istre, Gorice, Trsta i Dalmacije. Ponude se šalju na
Glavno zastupstvo „Croatiae“ u Puli.